

20 שנה
לגירוש
מגוש קטיף
וצפון השומרון

אתנתא

בשבע 1155 | כ"ח בתמוז תשפ"ה, 24.07.25

לעבוד בשיטות של השמאל

מיד אחרי הגירוש מגוש קטיף התריע הרב אברהם וסרמן מפני הכשלים התפיסתיים של המגזר הדתי לאומי, שגרמו לו להיכשל במאבק שממילא לא האמין ביכולתו לנצח בו. כשהוא מתבונן היום על הצלחת מאבקי השמאל, הוא לא פוסל את האפשרות ללמוד מהם כדי לנצח את שלטון הפקידים

יוסף ארנפלד

צילום: לירון מילרוב

חיים במתנה

הרבנית נעמי שפירא, בת 64, ראש מרכז 'אבקשך', מלמדת במדרשה לנשים בבר אילן, אמא ל-11 ילדים וסבתא לנכדים רבים

פז"מ כליה

תרמתי לפני שמונה שנים, בגיל 55.

מאין באת

כמשפחה עברנו לגוש דן לפני 31 שנים כדי להקים ישיבה ציונית במרחב שבין חדרה לגדרה, שבו לא הייתה אף לא ישיבה ציונית אחת. ברוך ה' זכינו להקים ישיבת הסדר, ללמד במדרשה ולקחת חלק בהקמת בית ספר ותלמוד תורה לבנים בתוך החינוך הממלכתי-ידתי, שבעה גנים תורניים עירוניים ומרכז לבעלי תשובה במרכז רמת גן. אנחנו לוקחים חלק בצוות ההוראה בבית הספר לבנות ובתיכון לבנות, ושותפים בהקמת גרעינים תורניים במרכז.

חיים של שליחות

אבא שלי הוא שורד שואה. המקום של חיים והבאת חיים הוא דבר מאוד עמוק ובסיסי אצלי מבחינת הנצחיות של העם היהודי. ברוך ה' זכיתי ללדת הרבה ילדים, וגם להשתדל לעשות את השליחות שלי בחיים. מגיל צעיר חיפשתי איך לחיות חיים משמעותיים. מאז שהתחתנו שאלנו את עצמנו, כיחידים וכזוג, מה השליחות שלנו. כזוג צעיר היינו בתקופת המאבק לעצירת הנסיגה בסיני, אחר כך עסקנו בסוגיה כיצד מונעים את הדבר הבא. בהמשך היינו שותפים בהקמת הישיבה בקבר יוסף בשכם, וכשאזרחו את מעלה לבונה עברנו לגור בה. ככה התגלגלנו - עם הקמת היישוב, עם הקמת הישיבה, וגם עם ההליכה לשפלה כדי להקים ישיבה ציונית באזור. במהלך החיים היה רצון לשמוע את הקריאה של השליחות ולהיענות לה, ובכל מיני היבטים שה' זימן.

רגע מכונן

מאז שהיה נער, אברהם, הבן הבכור שלנו, התנדב במד"א ומאוד נמשך לחסד. יום אחד הוא לקח אותנו הצידה וסיפר לנו שהוא עומד לתרום כליה. זה מאוד הבהיל אותי וניסיתי לתחקר אותו, אך בעלי לחש לי באוזן: הוא לא שואל אותך, הוא מבקש ברכה. אחרי שהוא סיפר והסביר, גם נרגעתי, כי אני מאוד סומכת עליו, וגם זה מאוד משך אותי. כמובן נהיינו מאוד מעורבים בתרומת כליה. בעלי עודד אותנו לפרסם את תרומת הכליה, כדי שאנשים נוספים יצטרפו למעגל של התרומה. זה מאוד מצא חן בעיניי. סיפרתי לאמא שלי על זה, והיא ראתה את הברק בעיניים שלי ואמרה: שלא תחשבי לעשות את זה! בתוך תוכי אכן חשבתי על זה, אבל זה היה בתקופה שעוד ילדתי. אחרי שהרגשתי שהזמן עובר ושיש לי עוד אפשרות להעניק חיים מעבר ליכולת ללדת - התחלתי לבדוק אם אני מתאימה.

קופצים למים

מהרגע שחשבתי ורציתי את זה, ועד שבפועל

צילום: שגית דדון

"חברה שלי שתרמה הרבה לפניי, וגם עודדה אותי כשהיה לי קשה, אמרה לי שמחלקת תרומות כליה זה מחלקת ימות המשיח. אנחנו יכולים להעניק חיים ולהמשיך לחיות. ניצחנו את חטא האדם הראשון, את העונש של המוות, במובן חלקי כמובן"

חבר מביא חבר

עם הזמן נודע לי על רבים שתרמו בעקבותיי. היו כמה נשים שדיברתי איתן. אצלנו בקהילה ברמת גן, הייתי הראשונה. שמרתי על זה בסוד בגלל אמא שלי, אך בתוך תקופה קצרה היו שלושה גברים שתרמו.

השראה לחיים

חברה שלי שתרמה הרבה לפניי, וגם עודדה אותי כשהיה לי קשה, אמרה לי שמחלקת תרומות כליה זה מחלקת ימות המשיח. אנחנו יכולים להעניק חיים ולהמשיך לחיות. ניצחנו את חטא האדם הראשון, את העונש של המוות, במובן חלקי כמובן. אנחנו מנצחים את זה בזה שאנחנו יולדים, ובכך יש המשך של חיים. כאן יש עוד רמה של ניצחון, שאנחנו יכולים להעניק חיים בלי לפגוע בחיים. זאת זכות גדולה.

רגע של נחת

לנשים אני מייצעת לעשות את זה רק אחרי תקופת הפרייון. המצווה הראשונה היא ללדת, זה מגיע בנוסף. זאת זכות נדירה מאוד, זה פלא ולא לכל אחד זה מתאים. זה נגד הטבע. הדבר הטבעי הוא לא לפגוע בגוף שלנו, וכאן אנחנו פוגעים בגוף שלנו. לפעמים יש גם קושי אחרי זה. זה בסדר, זה נורמלי, כי יש איזו פרדה ופגיעה בגוף, והגוף אמור לשמור על עצמו ולא לפגוע בעצמו. אבל יש לנו הכרה ובחירה ובדיקה של בריאות הנפש ובריאות הגוף, וזה דבר שניתן לעשות, וזכות גדולה מאוד. אני מוקירה תודה ל'מתנת חיים' על הזכות והיכולת לתרום ליהודי. מבחינתי לתרום ליהודי זה לתרום בתוך המשפחה. זה לא אלטרואיסטי, זאת המשפחה שלי.

חיים חדשים

חשבתי שבגלל שאני בת 55, הכליה שלי נראית בהתאם, אבל הרופא המנתח אמר לי שהיא עובדת כמו כליה בת 18. זה היה נחמד לשמוע. בדרך כלל לוקח שנה עד שהכליה חוזרת לתפקוד טוב, אבל אצלי, ברוך ה', חודש אחרי התרומה הכליה השנייה שלי תפקדה

גאולה

הנתרמת היא אישה שהיו לה הרבה מאוד נוגדנים בדם. גם לי היו הרבה נוגדנים בדם, אולי בגלל הלידות המרובות, לכן התאמנו. היא אמא לילדים שהחיים שלהם לא חיים, וזה מאוד נגע לליבי. שלוש פעמים בשבוע היא הייתה צריכה דיאליזה. בימים של דיאליזה היא לא מתפקדת,

לבדיקת התאמה להציל חיים ולתרומת כליה סרקו

להעניק מכל האה בכל ארוחה

גם בתשעת הימים
שלבנו את מגוון היוגורטים של דנונה
ותיהנו מערכים מזינים וטעים נפלא

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

זאת האמת לא תהא מוחלפת

תמונה אחת מבית חאנון שווה יותר מאלף מילים של אריאל שרון

בכנסת. על גבו חרשו חורשים האריכו למעניתם. אבל כן, מי שהקשר שלו לארץ ישראל לא מגיע מכוח התורה עלול להתנתק. וכאן נכנס לתמונה הגוש המאמין. עליו אני סומך. מתחזקים, מסורתיים, דתיים לאומיים, ספרדים, אשכנזים, חסידים, ליטאים. ציבור ענק, עצום, שמחובר לתורה. ציבור שהולך וגדל - גם בזכות הילודה בלי עין הרע, וגם בגלל שיותר ויותר מצטרפים אל דרך התורה והאמונה. בעיקר בדור הצעיר. יש כאן ברית אמיתית שהיא הרבה יותר מפוליטית. יש כאן שותפות אמיתית לדרך. פלא שהסטרא אחרא עושה הכול כדי לפרור את הגוש הזה?

ואפרופו סטרא אחרא: מן הסתם עקבתם השבוע אחרי הדיווחים המזעזעים על החקירה בארצות הברית שגילתה שבזמן ממשל ביידן הועברו מיליארד דולר למימון הפגנות השמאל ולניסיונות ליצור "מלחמת אחים" בישראל בשנים האחרונות. מדהים כמה כסף צריך להשקיע פה כדי לסכסך בינינו. לשכנע אותנו לשנוא זה את זה. ואחרי כל ההשקעה המטורפת: המזימה לא צלחה, ברוך ה'.

זאת אומרת, כמעט לא צלחה. יש רק זירה אחת שבה אינן ספור מודעות ושלטי חוצות ובאנרים הצליחו לעשות את העבודה לא רע בכלל: לסכסך בין שני המגזרים שאמורים להיות הקרובים ביותר (אתה שומע, גפני?), החרדים והציונות הדתית. ככה זה כשקמפיין במיליונים יושב על נקודות אמיתיות מאוד של כאב ותסכול וכעס ומוות ודם - ויודע להפנות אותן לכתובת אחת: לא לרמטכ"ל שמסרב לכבוש את עזה, ורק מאשר שוב ושוב פשיטות שעולות בחיי חיילים הי"ד ובסבבי מילואים שלא נגמרים (כותרת בגל"צ רק מהשבוע: "צה"ל סיים את הפעולה בעיירה דיר אל בלח - נוסגו ממנה הבוקר"). ביי, להתראות בפשיטה הבאה). לא לפצ"רית שכוללת את ידי לחמינו, מסכנת את חייהם, ומחייבת העברת סיוע הומניטרי לאויבנו. לא לבג"ץ, לא ל'בצלם'. לא לתקשורת שעושה הכול כדי לא לנצח (והשבוע: קמפיין ה"הרעבה" הנבזי). לא לשמאל שהביאנו עד הלום, ועוד מעז לכנות את הציונות הדתית "אוכלי מוות". לא לסתימת הפיות לנציגים הפוליטיים של המגזר שמשלם את המחירים הכבדים ביותר, סמוטריץ' וסטרק (ראיתם מה עשו לה שוב השבוע, כשהעזה להשמיע קול קצת אחר בסוגיית מחיר חטופים מול חיי לחממים? חזקי ואמצי, השרה סטרק. ובעיקר דברי!). לא העובדה שבני הציונות הדתית טובים בשביל למות בקרב אבל לא בשביל לפקד על הצבא (תשאלו את האלוף עופר וינטר, האלוף דוד זיני, תא"ל מרדכי כהנא, תא"ל ארויני, אל"מ דביר חבר, אל"מ נוחי מנדל, אל"מ חזי נחמה. מישו חולק על זה שאם הם היו נשאים בתפקידים עם השפעה בצבא, כבר מזמן היו מנצחים ולא היה צורך בסבבי מילואים שלא נגמרים?). מי אשם בהכול? רק החרדים. כל הכאבים והתסכולים (ואני מדגיש שוב: האמיתיים!) נותבו לשם. קמפיין השנאה והפירוד שלא ממש עבד בשלטים באיילון, עשה עבודה נהדרת בעלוני השבת.

אבל זה כבר נושא לטור אחר, או לכמה טורים. היו עמנו. אני רוצה, לסיום, לחזור רגע ברשותכם לסיפור ההיסטורי הכואב של רצח עפרה פליקס הי"ד. כי הכול מתחבר: אוסלו ושרון וההתנתקות והטרור והמחירים הנוראים, והשבוע באוקטובר, והתיקון הגדול שקורה בימים אלה בעזה, ופרשת מטות-מסעי שנקראת השבוע.

ובכן, כל מי שהיה חי אז, כמוני, באמצע שנות ה-90, זוכר היטב את הרצח המזעזע של עפרה פליקס הי"ד, בת יקרה למשפחה כל כך מוכרת ורבת זכויות בהתיישבות ביהודה ושומרון. אבל רק השבוע, כשחזרתי לפרטי הסיפור, גיליתי משהו שלא ידעתי: הוזכר כאן הבית בבית אל שממנו יצאה עפרה אל דרכה האחרונה, הבית של אחותה נאוה ובעלה הטרי אברהם. אותו אברהם שהיה אז אברך צעיר בכולל לדיינות, הפך לימים לדיין מוכר מאוד. גם בזכות עבודתו בבית הדין האזורי בתל אביב, אבל בעיקר בזכות עבודה אחרת שלו: קוראים לו הרב אברהם זרביב.

כן כן, זה שעכשיו משטח לאויב את הבתים ואת התקווה. זה שבימים אלה מזרע את כפר חנן (או בשמו הישן: בית חאנון). ●

בהלוויה שיצאה ביום ראשון מבית הלוויות סנהדריה בירושלים אל בית העלמין באלון מורה (הקבר שלה היה הראשון בבית העלמין שם) השתתפו אלפים, בהם עשרות חברי כנסת. אבל לפי הדיווחים בעיתוני הימים ההם, רק שניים מהם הספידו. שני הימניים ביותר: ח"כ חנן פורת וח"כ אריאל שרון. אה, והיה עוד איש ציבור מאוד מאוד ימני שנשא דברים: ראש עיריית ירושלים, אהוד אולמרט.

וכה אמר אריאל שרון: "עפרה, את קורבן של תעתועים וכניעה לטרור. קורבן של חולשה יהודית ושל אוזלת יד. כך נראה הביטחון כשהממשלה מפקידה בידי ארגון מחבלים את האחריות על חיי יהודים. הגיע הזמן שהעם יקום ויתבע מהממשלה ללכת הביתה ולקיים בחירות. אם הממשלה לא מוכנה להילחם בטרור, חייבים לארגן מתנדבים להגנה על צירי התנועה. רבים יתנדבו ואני בתוכם. לא במקרה מסיתים אנשי השמאל את ערביי יהודה ושומרון נגד ישיבתנו על אדמתנו. הממשלה מקווה שרוח המתנחלים תישבר והם יצאו לעוזב. אני מסתכל סביבי ורואה אתכם ויודע שרוחכם לא תיפול. ממשלות יקומו וייפלו אבל אתם תישארו פה לעולם!".

זה היה לפני 30 שנה, כן? בשיא ימי "תהליך השלום". ועכשיו אנחנו קופצים עשר שנים קדימה, אל השיחה של חנן פורת ז"ל והרב מנחם פליקס יבדל"א בתקופת הגירוש מגוש קטיף, לפני 20 שנה. "אין ספק, עניתי לר' מנחם", מספר חנן פורת, "שבאותה שעה נאמרו הדברים של אריק שרון ברצינות. אבל הרצינות של אריק רחוקה כרחוק מזרח ממערב מהרצינות שלך. בשבילך, כבן תורה, האמת היא נצחית. זאת האמת לא תהא מוחלפת. ואילו שרון בנוי אחרת. הכול אצלו עניין של קוניקטורה. פעם כך ופעם אחרת...". הרבה פאנלים מתקיימים בימים אלה, במלאות 20 שנה להתנתקות. נעשים סרטים, פרויקטים בעיתונים. אבל נדמה לי שהתשובה הקצרה והפשוטה הזאת של חנן פורת היא הלקח העיקרי מההתנתקות: אי אפשר לסמוך על ימיניות ועל קשר לארץ ישראל שאינם מחוברים לתורה. נקודה. לא מצאתי בכתבות הארכיון את ההספד של אהוד אולמרט בהלוויית עפרה פליקס הי"ד, אבל אני בטוח שהוא היה לא פחות ימני ולוחמני ומרגש מההספד של שרון. אולי יותר. בטוח שגם הוא דיבר על הרוח הגדולה של ההתיישבות והמתנחלים. אבל איך אבחנו חנן פורת? יש כאלה, בני תורה, שיש להם אמת נצחית שלא תהא מוחלפת. ויש את אנשי הקוניקטורה.

מה זה קוניקטורה, אתם שואלים? האמת שגם אני לא ידעתי (לא שזה הפריע לי להזכיר את המילה הזאת בפסקה הקודמת בטור, כן? אבל פעמיים בלי להבין זה כבר מוגזם), או פתחתי מילון: "קוניקטורה - צירוף נסיבות או עניינים העשוי להצביע על תוצאות הפעולה". הבנתם? המציאות משתנה. הנסיבות משתנות. הפעולות משתנות. דברים שרואים מכאן לא רואים משם. רק התורה לא תהא מוחלפת.

רגע, אז איך אתה סומך על נתניהו? אולי גם הוא יתהפך פתאום? אולי גם הוא בסך הכול קוניקטור? (ככה כותבים?) קודם כול, נכון. כפי שכבר כתבתי פה לא אחת, אני לא סומך על נתניהו בעניינים עצומות. למרות שחייבים לציין שהוא עבר מבחנים קשים ביותר ועמד בהם בגבורה. חקירות, משפט, תקשורת, צוללות, באגס באני, שנים של שלטון עוין בבית הלבן וגם

ביום שני בבוקר קיבלתי בוטסאפ תמונה מרצועת עזה: חבורת חיילים, עטורים בטלית ותפילין, בתפילת שחרית בתוך אוהל צבאי, כשבמרכז חייל שקורא מתוך ספר תורה. תמיד מרגש לקבל תמונות כאלה, אבל פה צורף טקסט קצר שהפך את התמונה למרגשת יותר מהרגיל: "קריאה בתורה ראשונה בבית הכנסת 'בית חנן' לזכר הרב חנן פורת זצ"ל בונה הגוש והחזרה הגדול, על חורבות בית חאנון, שיפרח ויגדל לכפר חנן היהודי תובב"א".

לפני הכול: אמנן! אני לא יודע מי כתב את זה, והאם כבר התכנסה בעזה ועדת שמות מסודרת שנתנה שמות לכל היישובים, השכונות ובתי הכנסת שעוד יקומו, אבל אמנן שנוכה שביט חאנון תהפוך לכפר חנן. או לעיר חנן. לא רק כי אנחנו משיחיים ומאמינים שזאת ארץ ישראל ומצווה ליישב אותה. לא רק כי זאת הנקמה הראויה ביותר, והיחידה שכואבת באמת, לאויב הנאצי על טבח שמחת תורה. לא רק כי יש כאן צדק היסטורי מול העוול המשווע שנעשה לפני 20 שנה למתיישבים היהודים, מפריחי השממה של חבל עזה. אלא פשוט כי אין דרך לחזרה בטוחה של ההתיישבות לעוטף עזה בלי שתחזור ההתיישבות בעזה. מה, ששוב האויב יהיה מאות מטרים מהגבול ויחפור מנהרות? ששוב לא יהיה לנו מודיעין בשטח כי אנחנו לא נמצאים בו? ששוב נופתע? בלי כפר חנן אין כפר עזה. דין כפר חנן כדין תל אביב.

ואחרי שהתבוננתי בתמונה המרגשת, הלכתי לחנן פורת עצמו, שהיה כידוע אחד המורים הגדולים לתנ"ך (ואולי מדויק יותר: אחד המורים המרגשים לתנ"ך). רציתי להיזכר מה הוא כתב על הפרשה שחייילנו קוראים השבוע בקהילת קודש 'בית חנן' בעזה: "פרשת מטות: מסעי פותחת בדיני נדרים ושבועות, ומלמדת אותנו עד מה גדולה חובתו של האדם לעמוד בדיבורו", הוא כתב ב'מעט מן האור', "אך דווקא מפני שהלכות נדרים ושבועות מחייבות כל איש ואישה מישראל, יש לתהות מדוע פונה התורה בסוגיה זאת דווקא לראשי המטות - 'ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר? וכי רק ראשי המטות חייבים לעמוד בדיבורם ולא כל אדם?".

אין כאן המקום והזמן לצטט את כל השיעור היפה - מרש"י, דרך הרש"ד הירש והחתם סופר ועד רבי צדוק הכהן מלובלין. גם לא את השיר העברי שאיתו נהג לחתום את שיעוריו. אבל כן חשוב לקרוא את הדברים שכתב: זעק חנן פורת בסוף אותו שיעור שבו דיבר על הנטייה של מנהיגים, "ראשי המטות", בזמנים שונים בהיסטוריה, שלא לעמוד בדיבורם: "כל הדוגמאות מחזירות לעומת התנהגות המבישה של ראש ממשלת 'ההתנתקות', אשר הפך את אי העמידה בהבטחות לנס ודגל, ורמס ברגל גאווה את כל התחייבויותיו לבוחריו, למפלגתו ולחבריו במפעל ההתיישבות. האם זוכרים אתם את הצהרותיו הפומביות ערב הבחירות כי 'דין נצרים כדין תל אביב' ו'נסיגה חד-צדדית מעודדת טרור'? מה נותר מהצהרות אלה? האם מצא ראש הממשלה לנכון לפנות לפחות לבוחריו ולבקש מהם מחדש את אמונם? סליחה, נזכרנו. ראש הממשלה אכן פנה לבוחריו מתפקדי הליכוד וביקש את אישורם 'לתוכנית ההתנתקות'. אך משהצביעו מתפקדי הליכוד ברוב גדול נגד התוכנית - חילל שוב את התחייבותו לקבל את תוצאות המשאל והחליט באופן 'נחוש' ו'נחרץ' להמשיך לעקור יישובים מאדמתם, תוך צפצוף ארוך על כולם".

"לפני זמן מה", מספר חנן פורת, "שאל אותי ידידי ר' מנחם פליקס בקול חנוק: 'האם בשעה שספד אריק שרון על קברה הפתוח של בתי עפרה הי"ד ואמר 'ממשלות יקומו וייפלו והם, המתנחלים, יישארו פה לעולם. כי בשבילם גבעות השומרון והרי יהודה וחולות נצרים וגוש קטיף אינם רק זכות היסטורית, אלא בית אמיתי', האם כשאמר אריק דברים עזים אלה, אמר אותם ברצינות או בציניות?".

שיעור היסטוריה קצר: ימי אוסלו, לפני כשלושים שנה, יום שישי, ה' בשבט תשנ"ה. עפרה, בתם ברוכת הכישרונות של טובה והרב מנחם פליקס, מראשי גוש אמונים, יצאה מבית אחותה וגיסה, נאוה ואברהם, זוג צעיר שנישא חודשים ספורים קודם לכן והקים את ביתו ביישוב בית אל, למסיבת יום הולדת בבית הוריה באלון מורה. ליד צומת חלמיש ירו מחבלים על הרכב. עפרה בת ה-19 נרצחה במקום. גיסה, שישב לידה, נפצע. שני אחייניה ניצלו בנס.

לראשונה בבית החולים הציבורי אסותא אשדוד

ד"ר יוסי טובבין

לפני ניתוח קיסרי?
את בוחרת את המנתח
האחראי שלך ללא עלות!

**אסותא
אשדוד**

מועדון יולדות
אסותא אשדוד
***8908**

תקף לניתוח אלקטיבי (מתוכנן מראש) בלבד. בחירת המנתח האחראי בניתוח, הינה מרשימת הרופאים המנתחים בבית החולים הציבורי אסותא אשדוד. בית החולים הציבורי אסותא אשדוד, שומר על הזכות לשינויים בהתאם למצבים הרפואיים במחלקת היולדות ובהתאם לאילוצי בית החולים.

עולם כמנהגו נוהג

24 שנים אני על ההגה ומעולם לא עברתי קורס ריענון נהיגה. מתישהו לפני 19 שנה שלחו לי הודעה לבוא לריענון, אבל אני התעלמתי באלגנטיות מתוך תקווה שהתעלמות מהבעיה תביא להיעלמותה. ובאמת אחרי כמה חודשים קיבלתי טלפון ממשרד התחבורה ובו הודיעו לי שהמשרד עבר הפרטה שבמהלכה אבדו כמה תיקים, בהם שלי, ולכן אין לי מה לבוא לקורס. סיפור אמיתי רבותיי אני לא ממציא פה כלום. מיותר לציין שהסיפור הנהדר הנ"ל הפך אותי לאיש שאתם מכירים היום - אדם שלא יעשה עכשיו מה שאפשר לקוות שלא נצטרך לעשות אחר כך. ובאמת דוחות החניה הלא משולמים שלי תופחים והופכים למפלצות מזומנים שלעומתם המשכנתא שלי מחווייה. אבל לענייננו.

מעולם לא עברתי קורס ריענון נהיגה ולכן אין להתפלא שבמהלך השנה האחרונה חטפתי 16 נקודות. אחרי הכול אני לא מרוענן.

מפה לשם, על 16 נקודות מסתבר צריך ללכת לקורס נהיגה נכונה, וכך מצאתי את עצמי בשבוע שעבר מגיע לבית החולים מאיר כדי להסתופף בכיתה יחד עם שמנה וסלתה של עברייני התנועה הישראליים. ואיזו קבוצה נהדרת זו הייתה! יהודים וערבים, אשכנזים ומזרחים, גברים ונשים. מאוחדים בחוסר היכולת לציית לחוקים פשוטים שאמורים להגן על החיים שלנו.

את הקורס העבירה אביבית, שהבירה לנו מראש שכל מי שייגע במכשיר הנייד במהלך הקורס יועף הביתה ושישכח מהאוטו שלו. מה נגיד גברת אביבית, אם היינו טיפוסים שמסוגלים לא לגעת בנייד לא היינו בחדר הזה מלכתחילה.

האינסטינקט היהודי-הישרדותי לא איחר להופיע. "שב זקוף ותסתיר אותי", לחשה לי אורית, גברת חביבה במיוחד שישבה מאחוריי. "אני אהיה בטלפון ואעדכן אותך בכל מה שקורה". עשיתי כמצוותה ומהר מאוד חזרנו לקבל פושים מהעולם החיצון.

הקורס המשיך ואביבית הציגה לנו מקרים אמיתיים של תאונות והיינו צריכים לנתח יחד מי יכול היה למנוע את התאונה ואיך. מה אני אגיד לכם, ועמך כולם צדיקים. אם החבר'ה בכיתה היו נוהגים בכביש כמו שהם מדברים בכיתה לא היו להם נקודות בכלל.

לשמע כל מקרה שאביבית הציגה, התרעמו הנוכחים בזעם על הנהגים חסרי האחריות שגרמו לתאונה, כאילו הם עצמם יושבים פה בעקבות עודף זהירות בדרכים. "הוא נהג משוגע לא עושים דבר כזה!" זעק ג'אבר בזעזוע כשהציגה אביבית מקרה שבו נהג לא עצר על יד אוטובוס חונה. הו ג'אבר אהוב, איך נהג זהיר כמון התגלגל לפה רק השד יודע.

"מה את אומרת על זה אורית, הא?" שאלתי את חברתי החדשה.

"נתניהו מבקש לבטל את העדות ברביעי כי יש לו

בריתה לאחיינית", היא לחשה לי. "מזל שיש אותך", לחשתי בחזרה.

אחר כך אביבית הראתה תאונה שבה נהג לא נתן זכות קדימה.

הכיתה הייתה כמרקחה. איך ייתכן כדבר הזה! לא לתת זכות קדימה? בארץ ישראל?

מיד קמו שניים מהנוכחים וביקשו מאביבית את הפרטים של הנהג כדי ללכת להתעמת איתו בביתו כאן ועכשיו. "הוא צריך לשלם על התנהגות כזאת!" הוביל ג'אבר את המתקפה. בשלב הזה הסקרנות שלי כבר בשמיים, מת לדעת על מה ג'אבר יושב. הרי ברור שהאיש חף מפשע. כזה עמוד שדרה מוסרי לא ראיתי מימיי.

המקרה השלישי היה תאונה שבה כלי רכב התנגש במהירות גבוהה בגמל. כאן הכיתה הייתה נבוכה משהו. מי בדיוק אחראי על דבר שכזה? קלטתי שג'אבר מהסס באופן לא טיפוסי אז החלטתי לעזור.

"זה הגמל אשם", זרקתי. בחור בשם משה שישב לפניי מיהר להסכים. "טוב היה עושה הגמל אם היה נשאר בבית באותו היום!" הוא אישר. "הגמל הוא זה שצריך לשבת פה בקורס, לא אנחנו!" הכריז ג'אבר והתחיל לארגן קבוצה לנסיעה לפזורה הבדואית כדי להביא את האשם לדין.

בסוף היוזמה נפלה כי לא היה בקבוצה נהג שלא היה בשלילה. מה הסיכוי.

"מה תגיד על זה אורית, הא?" שאלתי.

"חיים רביבו שוקל לקנות דופלקס בראשון לציון, כך על פי פרסומים זרים", היא לחשה ומילותיה היו כמו מים קרים לנפשי עייפה.

בסיומו של הקורס המתין לנו מבחן שיקבע האם ראויים אנו לחזור לכבישי ארצנו. עשר שאלות אמריקאיות שמתוכן יש לענות נכונה, לא תאמינו, על חמש. אכן, גם לעטלף עיוור יש סיכוי לא רע לנהוג בכבישי ארצנו. "מי הדביל שלא עובר מבחן כזה?" שאל ג'אבר בקול בדיוק כשאל הכיתה נכנס מבוויש ירוחם, אדם שלא עבר את המבחן הראשון ובא לנסות שנית את מזלו.

"נפלתי בגלל ציון נמוך במגן", הוא מלמל והתיישב. "תתבייש לך, נהגים כמון הם בושה למדינה", נוף בו ג'אבר.

"ביונסה שוקלת הסבה לייעוץ משכנתאות", זרקה לי אורית סקופ לוחט. עדכנתי אותה שהמבחן יוצא לדרך כך שאפשר להניח רגע לפושים.

סיימתי את המבחן בין הראשונים ויצאתי אל החופש כדי לחזור להיות בדיוק אותו נהג שהייתי לפני כן, אבל הפעם עם מצפון. בדרך החוצה פגשתי את ג'אבר.

"על מה הגעת לקורס אחי, בחיאת אתה חייב לספר לי", שאלתי אותו.

"נסעתי באוטו בלי תסט", הוא ענה.

"זה הכול?" התפלאתי.

"זהו", הוא אישר, "בכל השאר אשם הגמל". ●

יהודי אחד נתקע באי בודד. אחרי כמה שנים מגיעים לחלץ אותו ורואים שהוא בנה שם שני פנסים. שאלו אותו: למה שניים? אמר להם: מתחת לאחד אני מתפלל ערבית של מוצ"ש ומתחת לשני בחיים לא

הרשת געשה השבוע בגלל זוג שהתחבק בחופעה של קולדפלי אפילו שהם נשואים לאחרים, אבל זה עדיין פחות שערורייתי מזוג נשוי שיחזיק ידיים בחופעה של מורדכי בן דוביד

אני מתחיל לחשוב שאולי לא צריך בכלל מפלגות בקואליציה, רק 61 ח"כים שיפרשו בזעם ויתמכו מבחץ

חשבתי לצאת מהטוויטר למשך תשעת הימים כדי להרבות אהבת חינו, אבל יהודי אמיתי מאמין בכל ליבו שמושיח יכול להגיע בכל רגע ואז הימים הללו יתבטלו מאליהם וממילא נוכל להרבות שנאת חינום חופשי חופשי בכל רחבי הרשת ואכמ"ל

לשמע כל מקרה שאביבית הציגה, התרעמו הנוכחים בזעם על הנהגים חסרי האחריות שגרמו לתאונה, כאילו הם עצמם יושבים פה בעקבות עודף זהירות בדרכים. "הוא נהג משוגע לא עושים דבר כזה!" זעק ג'אבר בזעזוע כשהציגה אביבית מקרה שבו נהג לא עצר על יד אוטובוס חונה. הו ג'אבר אהוב, איך נהג זהיר כמון התגלגל לפה רק השד יודע

המצטיינים של היום. המובילים של מחר.

ברכות ל-368 הסטודנטים הסטודנטים
המצטיינים והמצטיינים לשנת תשפ"ד

כ-50% מהמצטיינים משלבים שירות
מילואים לצד הישגים אקדמיים יוצאי דופן

הסטודנטים והסטודנטים שלנו הם העתיד של ההייטק, של התעשייה, של העיצוב, של כולנו:

הפקולטה להנדסת חשמל ואלקטרוניקה: אבוחסירה ארז, אביטן אבישי, אביטן דור, אברגל אליאור, אולמן דניאל, אוסטר חן, אור תאיר, אזולאי סהר, אחדות עדן, איגל עידן, אינציגר עמית, איסקוב אבי, אלמקיאס רביד, אספיר בני, אסרף אורי, אקולוב ניקולאי, אשר עדן, בן ברוך עדן, בן סעדון ירון, בצלאל בר, בראל אוריאל, ברקאי גל, דיין שניר, דלכחה יובל, ויסברג איתי, זילברשלג אורן, זינגר שון סולומון, חן אלון, יחד עמנואל, יעקובוב שלומי, יצחקי הגר, כהן גיא, כהן זיו, כספי קוסטה, לוי גיא, לנגוס תובל, מויאל טל, מונרוב יוסף, מילוא אמיר, מימון חי זיו, מימון ירון, מלכאי מרום, מקדוסי ארז, מרדכי יצחק, נגר אור, נחום אלעד, נצר חן, סדן יותם, סהראי יניב, סטינוס סהר, עידן נעה, עיני רון, עמרמי מאי, עסיס עידן, פזרקר שון, פצ'רסקי ירון, פקנייב שלומי, פרנסיס ירון, פרפליצ'ניי ולדיסלב, צדקה מיכאל, צורן רון מורן, צרפתי ענבל, קגן רועי, קוקו שי, קורסונסקי אדם, קטרון קופרשטיין יאיר, קיי יקיר, ראובן עידו, רבינוביץ' אמיר, רוזנברג קים, רוזנברג תמיר, רפופרט דנה, רפופרט סלבה, שאול גיא, שוקר מירון, שטיין חיים, שטיינר יקטרינה, שינדלר אלון, שמרץ גל, שעשוע אושרי, ששון ים. **הפקולטה להנדסת תעשייה וניהול טכנולוגיה:** אברהמי אסתר, אדרי אוראל מאיר, אוזן נדב, אוקרט נחמיה צליל אמה, אלישייב תמר, אלקיים רון, אמונה עדן, ביטון מיכל, בן דוד עופרי, בן חמו סיוון, בן צור עמית, בנג'ו רועי, בר עזרא גיא, ברקאי רבקה, גאנס לואי, גדעון ערן, גולצמן תומר, גלעדי עדן, גרנדר קטרינה, גרשנוביץ' ליאור, דג'נוב רונן, דיין הדר, הגר הילה, הרשקוביץ נטע, זגה צחי, זילברשטיין קלי, זכריה שרון, חג'ל הדר, חגבי אביחי, חטב רויטל, חרדון לידור, יצחקזון רעות, כדיר ירון, כדיר לינוי, כהן שושי, לויקוב דניאלה, מוסרי נועם, מירל קוראל, ממיה עידן, נחום לוי, סלמה אורן, סעדיאן גיל, ספיוואק שיר, עמרני בר, פאינגולד לאון, פרח טלי, פרנקל חן, צ'טס יואב, צ'יטטיאקוב יבגני, קארו טל, קומפורטי אביב, קטוב נועה, קירשנבאום רז יצחק, רודריגז אור, שגן ליגד, שמיר נועה. **המחלקה לטכנולוגיות דיגיטליות ברפואה:** אביטל חיים ספיר, אורפז עדי, ברודסקי חן, ואָה שלי, לוי אופק, לויין כתרונה עליזה, מור אורי, מימוני יובל, ממח עדן, מנצ'ל כהן לי, קמחי מאיה, שגב אלעד. **הפקולטה לטכנולוגיות למידה:** אסיף אפרת, בדיחי קלפוס נועה, בלי שרי, בן יהודה דנה, בן יוסף טל, ברוך עדי, גביאן כהנא חנה, גידה שנהב, גנון נופר, גרינבנק מיכל, גרשמן פולינה, דובקין רעות, דרור עדי, הררי שחר, זאודה אליאס, זילברמן ירון, טרשנבולסקי דנה, יחיא שובל, יעקובוב מיכל, יצחק שירלי, כץ עדן, לוי דורין, מזרחי עמית, מרום סתו, ניסוייב עדן, ניסן רני, ניסנזון גל, פוליקר הדר, פוריטר רות, פלח ליאת, פפו מאיה, פרנקו יהלי, רומאני נוי, רקיע סתיו, שובלי הודיה, שטח רוני, שמשון רחלי. **הפקולטה למדעים:** אביזוף לירון, אביעד סהר, אבירם שחר, אבישר רועי, אברהם אוריה, אברהמוף שירלי, אגבייב רומן, אדלסברג תומר, אדרת ניב, אהרון ירון, אוחנה אופיר, אופנשטיין רוי, אוקרופיריזדה יוסף, אור שרגא ליאור, אלבז דן, אלבז שרון, אלג'ס דור, אמסלם יונתן, אסא רון, אשכנזי זיו, אשכנזי זיו, בדלבייב שרה שרית, בורוכוב נקיטה, בורסוקובסקי רוני מקס, בזיני נועה, בזרסקי ירוש אריאל, ביטרן נומה נדב, בן חור יהב, בן נעים נבו, בנאי שרה, ברוך ישראל ישראל, ברכיה טל, גדיש עידן, גורדון שרון, גרבנגי שירן, גרשטיין רון, דאידה אופק, דהן תומר דוד, דהרי שני, דמארי נועם, הקן לינוי, ווייסגור אלון, זאנה איתי, זוסמן אסף, זוקע אור, זיו דניאל, זלוגין אלינור, זלסקי עדי, חאג' יחיא היבא, חביב אפיק, חדד נועם, חייט דור, חיים טויטו איתי, חייק אלעד, חלבי ליאור, חלילי גל, חליפה מעיין, חלפון נטע, חנניס יניב, חסון טל, חפץ עדי, חרר אופיר, טוביס עידן, טסה אופיר, יעקובי טל, יצחק יובל, יצחקי נדב, ישועה נדב, כהן יניב, כהן עדן, כלב גל, לאמי שני, לוי אביב, לוי גל, לחמי אופיר, לנצמן מורוזוב אדם, לק עומר, מוגאני חן, מוגאני ירון, מולוקנדוב טליה, מזרחי איתמר, מזרחי רן, מלכה אלירן, מרמור עידן, מרציאנו שי, משה מור, נגד תומר, סבן ניב, סולומון יסמין, סקורי נופר, עדן מאי, עזרן דוד, עמוס עידן, עמירה ניסים, עפרי עילי, פלדמן עומר, פרץ עמר, צברי אילה נעה, קאקון דביר, קורינו אוראל, קטן עומרי, קיכלר מתן, קלימון טל, קפג בן, קציר זיו, קריספל אופיר, קרן מיטל, רוטשטיין עוז, רזון תמיר, רטושני דנה, רידל יניב, רצאבי שחר, שוורץ אלמוג, שוייצר מתן, שושני גל, שושני חן, שחמורוב מתנאל, שטיינברג ניב, שיבר עמית, שילה שי, שמואל אומרי, שמי עידו, שמיר מאיר חיים, שרעבי זיו. **הפקולטה לעיצוב:** אגא תמר, אדוות יעל, אהרון יובל, אלבז עומר, אלכסנדרוני גיא, אנושי טל, ארצי דורון, בז'ה שחר, בילדר ענבר, בן ציון צפנת, בסן יעל, גבירץ אוהד, דוד אורי, דרורי מאיה, הורוביץ שחק, וענונו נועם, זהבי עמית, זמסקי אביגיל, חסון אילי, חיים אביחי, ירמיהו שלו, כהן אביגיל, כהן טל, לוי הדר, לייטון יעל, מוסן לוי מאיה, מורג נעה, נווה איתמר, ניר ענבר, סהר הילה, סלע אורן, פונר אליזבת (ליזה), פז ביאטריס, פלג יובל, פלג מאי, פרחי שקד, פריין אופק, פרנסקי טל, פרלמן דפני, צור נגה, צור נעמה, קוזיצקינה אלונה, קוינטנר טל, קניאס דיה, רביבו בנימין, רוה שחר, רווה גבי, שוקרון יותם, שכטר שגיא. **המחלקה למדעי הנתונים:** אהרון טלי, אידלציק חגי, לוי בר, ליבוביץ אדיר, מלול חרמון שירז, סיטרין בועז, קרסנופולסקי ליאור, שמחי אור.

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

שמו"ס לגיוס

בעולם מקביל, החרדים היו מציפים את הבקו"ם בהמוניהם ומשנים את צה"ל מהקצה אל הקצה. אז למה בעולם האמיתי הם לא עושים את זה?

שעת ת"ש הפכה ל"שעת געשמאק", הכומתות הוחלפו בכובעי בורסלינו. אילוסטרציה

גם העגה הצה"לית השתנתה:
מזכרים הפכו לפשקווילים. במקום
"סודי ביותר" נכתב בראש המסמך
"חדר"ג". מפקדים הפסיקו לצעוק
"מה נראה לך שאתה עושה?!" ועברו
לצרחות בסגנון "מה ההוא אמינא
שלך?!". הטיולית יצאה מהתו"ל
(במילה טיולית יש יולי) וקיבלה את
השם צוררית

6:00 בבוקר - השכמה.

7:00-11:00 - טבילה במקווה למעוניינים. במקביל תפילת שחרית בבית הכנסת, כשמגיעים לישתבח מתחילים מניין נוסף בשטיבל הסמוך. שלוש דקות אחר כך פותחים עוד חמישה מניינים: באחד אומרים קורבנות, בשני לא אומרים תחנון, בשלישי מריצים את חזרת הש"ץ, ברביעי סוקלים את מי שאומר "נקדישך ונעריצך" במקום "נקדש את שמך", ובחמישי עומדים בש"ג ואומרים "א צענטער, א צענטער".

11:00 - ארוחת בוקר, ואחר כך נראה כבר.

מבוכה קלה נרשמה כבר במהלך הארוחה הראשונה כאשר החיילים נכנסו לחדר האוכל בשורה, התיישבו בידיים משולבות מאחורי הגב וחיכו לפקודה להתחיל לאכול. בהינתן הפקודה הם יצאו, נטלו ידיים והתיישבו בחזרה. לשאלת המפקד שצרח עליהם מה נראה להם שהם עושים הם ענו: "מזומן, מזומן!" מה שגרם למפקד להוציא אותם החוצה ולהוריד אותם ל-20 שכיבות סמיכה, אבל הם נשארו לעמוד כי אל"ף - זה הפסק, ובי"ת - לאף מפקד אין סמיכה, קל וחומר שהוא לא יכול להורות, קל וחומר בן בנו של קל וחומר שאין לו יורה יורה, בטח לא לפני שהוא לוקח אותם למטווח.

גברים מתנדנדים אומרים שכויה

בדרך למטווח התעוררה שאלה בלומדעס, האם יש פה דין גברא או דין חפצא. "לא הבנת", פלבל המ"כ בעיניו, "אתם צריכים לעזור לתפילה?"

"יש פה צווי דינים", אמרו החיילים בניגון, "למאי נפקא מינה? אם מטווח הוא דין גברא, מסתבר שחובה על היחיד להשיג מקבץ בבחינת 'קבץ פוורינו'. אבל אם מטווח הוא דין חפצא..."

"טוב חלאס, חדל".

"המפקד, כשאתה אומר 'חדל' אתה מתכוון לומר 'אל תירה ישראל, אל תירה'?"

"אכלתם ת'ראס, תחזרו לשני טורים", התעצבן המ"כ, "כמה חיילים היו לי...?"

"שיקצע, אמרת יולי", ירקו החיילים וחזרו לראש התפילה, חוץ מצולער אחד שמרוב לחץ נטל מים אחרונים והכריז: "רבוויסי, מיר ועלן בענטשען".

הימים הראשונים אכן היו קשים, אבל אחרי שבועיים חלף המשבר (במלעיל), המפקדים נכנסו למסלול וצה"ל הפך לצה"ל (צבא חרדי למהדרין). הזקן נכנס לפקודות מטכ"ל (מי שרצה להתגלח היה חייב לקבל פטור מזקן). בכל מסדר בדקו שלכל חייל יש ציצית ותפילין (רש"י ורבנו תם), כל יחידה חויבה בשלוש תפילות ביום בפקודה, שעת ת"ש הפכה ל"שעת געשמאק", הכומתות הוחלפו בכובעי בורסלינו ואפילו הצנחנים ויתרו על החגורה המיתולוגית, והחליפו אותה בגארטעל.

גם העגה הצה"לית השתנתה: מזכרים הפכו לפשקווילים. במקום "סודי ביותר" נכתב בראש המסמך "חדר"ג". מפקדים הפסיקו לצעוק "מה נראה לך שאתה עושה?!" ועברו לצרחות בסגנון "מה ההוא אמינא שלך?!". הטיולית יצאה מהתו"ל (במילה טיולית יש יולי) וקיבלה את השם צוררית. הצבא הפך לשייגען של גברים מתנדנדים שמחזקים זה את זה ב"שכוייח, אחי", מה שכמובן הזעיק לבג"ץ את העותרים הסדרתיים שדרשו לפרק את "הצבא המשיחי". השופטים קיימו דיון מעמיק של חמש דקות, ובסיומו קבעו שחוק הגיוס אינו שוויוני והורו למדינה להחזיר את כל החיילות ולשלוח את כל החרדים לשיבות לאלתר ולחיים טובים, א מחייה.

זה מה שהיה יכול להתרחש אילו החרדים היו מתנהלים טיפה אחרת. אז למה אני מבין אותם? כי אילו זה מה שהם היו עושים, הבוחרים עוד היו עלולים לגלות שלא רק שהשירות בצה"ל לא מקלקל אלא להפך, הוא מוסיף יראת שמיים ומידות טובות. ואז, חס ושלום, הם עוד היו עלולים להפוך למזרחניקים, ה' ישמרו ויציל. ●

האמת? אני מבין את החרדים. אני מבין שמה שמגדיר אותם זה התבדלות, אפילו יותר מסיגריות וצ'ולנט בליל שיש. אני לגמרי מבין שהם צריכים אויב חיצוני כדי ללכד את השורות מבפנים, ומה יותר מגבש מגזרה שווה בין גזרת הגיוס הנוראה של ימינו ובין גזרות הגיוס המחרדות של הצאר הרוסי, דוד המלך ויהושע בן נון.

נכון, הייתי קצת מצפה שלנוכח המלחמה הארוכה הם יגידו "עת צרה היא ליעקב" ויסיקו מסקנות. והם באמת אמרו עת צרה היא ליעקב, אבל התכוונו כנראה לח"כים יעקב אשר, יעקב טסלר ויעקב מרגי - אחד ליטאי, אחד חסידי ואחד ספרדי - כדי לסמל שכל היעקבים בצרה (לא כולל היעקבי מהעמוד הקודם שהוא בכלל מזרחניק, רח"ל). מבחינתם הצרה היא של יעקב, לא של כלל ישראל. וכל כך למה? לפי שיעקב הוא הגלות, את השם ישראל קיבלנו ממש לפני הכניסה לארץ. קא משמע לן שאילו הציונים הכופרים לא היו מקימים את מדינת ישראל, היעקבים היו יכולים לשבת בגולה בלי גזרות שמד וקצבאות וכספים קואליציוניים, בקיצור בני המדרש היו מתרוקנים אבל אל תסיטו את הנושא עכשיו, אפיקורסים.

תארו לכם שבמקום לצאת למלחמת מצווה נגד מצוות המלחמה, הציבור החרדי באמת היה אומר "עת צרה היא ליעקב - וממנה ייושע". בעולם המקביל ההוא הגדולים דפקו על הסטנדרים והודיעו "במלחמת מצווה הכול יוצאין", וכבר למחרת בבוקר צבאו מאות אלפי בחורים חרדים על שערי הבקו"ם ודרשו להתגייס ללא דיחוי. צה"ל כמובן נלחץ, והרס"ר של הבקו"ם בכבודו ובעצמו יצא אל המלש"בים וביקש מהם ללכת הביתה ולחזור רק כשיקראו להם.

בתגובה כל הבוחרים התיישבו על הכביש ופצחו בזעקות געוואלד, ומתמיד אחד טיפס על שער הבקו"ם ונתן דרוש מלומד על כך שמצוות לאו ליהנות ניתנו וממה נפשך - אם השירות בצה"ל הוא מצווה, הרי שאין לדחות אותו אפילו ח"י רגעים לפי שמצווה הבאה לידך אל תחמיצנה. ואם הוא רשות מזהיכי תמצוי ומה לי הכא מה לי התם, איש לאוהליך ישראל, אל תקרי ישראל אלא יעקב, אין יעקב אלא איש תם יושב אוהלים, ואין אוהל אלא אוהלה של תורה (בעצם הוא אמר תיקה), לפיכך נקום כאיש אחד בלב אחד ונשוב איש לשיבתו ולא תראו אותנו עוד לעולם. פארשטייט?

עשירי לש"ג

הרס"ר הנדהם התייעץ עם מפקד הבקו"ם, שהתקשר לראש אכ"א, שרץ אל הרמטכ"ל, שהרים טלפון לשר הביטחון, שהורה מיידית לסגור את כל החיילות בעציצים ולהכשיר את צה"ל לקליטת החרדים, שנכנסו אל הבקו"ם בשירות "ימים על ימי מלך תוסיף" ומיד, כמובן, ארגנו מנחה. מכאן ואילך התגלגלו העניינים במהירות: כדי לשנע את המוני החיילים החדשים ליחידות השונות גייס צה"ל את כל האוטובוסים במדינה והטביל אותם במקווה (ויש אומרים עשה להם ליבון לחומרה). כשהטירונים הטרדים ירדו מהאוטובוסים חיכו להם המפקדים במדי אל"ף חגיגיים, העמידו אותם בחי"ת, ומפקד הבסיס החטיבתי בכבודו ובעצמו נשא נאום נרגש. "זכרו את התאריך הזה, שיירשם באותיות של זהב בתולדות עמנו", אמר המב"ס, "היום, חודש תמוז, הוא חודש יולי... למה אתם יורקים? אסור חודשים לעזיזים?"

"ספאסטנישט, יולי זה שם של צורר", התנדב פרומער אחד להסביר, "המן, חמלניצקי, אדלשטיין".

"רות, קיבלתי", אמר המב"ס.

"גם רות אסור", אמר הפרומער.

"בגלל שהיא מואבייה?"

"מואבים זה בסדר", דייק הפרומער, "מואביות ממש לא".

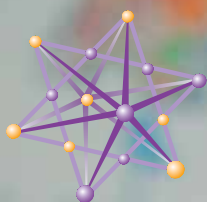
"הבנתי", הנהג מפקד הבסיס ואסר בפקודה על שימוש בביטויים גסים, שמות של נשים ומילים שהן לא ביידיש. המפקדים מינו חניך תורן (על פי בקשת החיילים השם שלו שונה למאכער), ויחד עם המב"ס ורב הבסיס נקבע לוח הזמנים של הטיירויות, כדלהלן:

המכללה

האקדמית חמדת

חוסן, אמונה, חינוך.

קריית חינוך שדות נגב

קחו את הקריירה צעד קדימה

תואר שני M.Ed בחינוך מיוחד

שנה אחת בקמפוס

עוד תוכניות לתואר שני: ניהול וארגון מערכות חינוך | חינוך מדעי | חינוך מתמטי | תרבות יהודית*

רכבת

ימי לימוד
מרוכזים בקיץ

מתכונת היברידית
שבוע מהקמפוס
שבוע מהבית

החזר שכר
לימוד M.Ed.-ל
בכפוף לתקנון משרד החינוך

לימודי בוקר/ערב
+קורסים מקוונים

*תרבות יהודית בזיקתה אל התנ"ך והוראתה

מלגה ייחודית ע"ס 5,500 ₪ לחברי ארגון המורים בכפוף לתקנון ארגון המורים

*5280

למידע והרשמה:
www.hemdat.ac.il

נשחוסן פוגש אמונה וחינוך

ביפין ג'ושי, סטודנט באקדמית חמדת, נחטף בשבעה באוקטובר
ומוחק עדיון ברצועת עזה. מחכים לך ולכל החטופים!

"ניסיתי למצוא את שביל
הזהב בתווך שבין לא לוותר
על ההלכה ובין לא לגרום
לשנאה". הרב אברהם וסרמן

זוהר ראי"ה

במשך 35 שנה הנהיג הרב אברהם וסרמן את קהילת 'גבורת מרדכי' בגבעתיים בהתאם לדרכו הציבורית של הראי"ה קוק, שאותה חקר מבחינה היסטורית – דרך של קירוב רחוקים בעין יפה, בלי לוותר על עקרונות ההלכה ואף למחות במידת הצורך. בריאיון לרגל פרישתו מהתפקיד הוא מדבר על נזקי קמפיין ההדתה, וגם על העוול שנעשה לפתגם "הצדיקים הטהורים"

יוסף ארנפלד // צילום: לירון מולדובן

"זרם מרכזי בקרב הרבנים לא היה מוכן להתנהל באופן של מאבק אמיתי, וכך הגענו לאן שהגענו". חיילים ומתיישבים בעקירה מגוש קטיף

בקיץ תשס"ה שהה הרב אברהם וסרמן ביישוב מורג, שהיה הראשון שהתבצע בו הגירוש. "במורג התגוררו בוגרים שלנו מיישוב רמת גן שעמדנו איתם בקשר הדוק. בימים הקשים של הפצמ"רים היינו נוסעים לחזק אותם", הוא מספר.

"במורג היו שתי קבוצות גדולות שבאו להתנגד לגירוש: ישיבת רמת גן וישיבת מרכז הרב. חילקנו בינינו את הגזרות ביישוב. אני הייתי אחראי על בית הכנסת. התפללנו שם, עשינו את כל ההושענות, שהן תפילות מרגשות במיוחד, עם ספרי תורה. בהתחלה נכנסו כמה קצינים בכירים, לקחו אותי הצידה ושאלו: 'מתי אתם מתפנים?'. אמרתי: 'אנחנו לא מתפנים לשום מקום. אם אתם רוצים, תיקחו אותנו בכוח'. עוד אמרתי להם: 'שימו את הדרגות על השולחן', אך כמובן שהם לא הסכימו. דבר אחד ביקשתי מהם: לא להכניס שוטרים. אחרי כל מה שספגנו מהשוטרים בזמן המחאות, זה כבר יהיה בלתי נסבל. הם אמרו: בסדר, יהיו חיילים. ביקשתי להיות האחרון בבית הכנסת. ממש נשכבתי ליד ארון הקודש הפתוח וביקשתי מהקדוש ברוך הוא סליחה שלא הצלחנו", הוא משחזר בקול נשנק.

לפרוץ את הגדרות גם במחיר ירי

בימים אלה מלאו 20 שנה לגירוש ולחורבן גוש קטיף וצפון השומרון. על אף זוועות 7 באוקטובר אשתקד, בציבוריות הישראלית אין תמימות דעים באשר לחלקו של הגירוש כטריגר למאורעות הללו. אפילו בציבור הדתי-לאומי ששילם את המחיר הכבד ביותר, גם בגירוש עצמו וגם במלחמה הנוכחית, טרם ניכר חשבון נפש בנוגע להתנהלותו באותם ימים. אולם הרב וסרמן זעק כבר אז על אופי המערכה נגד הגירוש וכיום, במבט לאחור, דעתו חריפה עוד יותר. "זה לא היה מאבק אמיתי, אלא הפגנה גדולה", הוא קובע. "מאבק אמיתי לא מתנהל ככה. כמה שניסיתי בכוחותי הדלים, יחד עם עוד רבנים ואנשי

בכל מחיר, ממשיכה איתנו עד היום. "הציבור בעיקר לא רוצה להיאבק, וממילא הוא גם לא יודע", מגדיר הרב וסרמן. "יש לזה כנראה יותר מסיבה אחת. אחת הסיבות העיקריות היא מין תחושת נחיתות. אפשר לראות היום אילו מאבקים הצד השמאלי של המפה מצליח לעשות. זה גם בגלל שהוא שולט במוקדי הכוח, אך גם בגלל שהגבולות שלו הם אחרים לחלוטין. תמיד יגידו: מה, אתה רוצה להיות כמותם? ואני אומר: אם אין ברירה, מה אני יכול לעשות? אם אפשר להשיג דברים בנימוס ובחתימה על עצומה, הכי טוב. אבל אם אי אפשר להשיג דברים בנימוס ובחתימה על עצומות, צריך לעבוד אחרת".

מה היה נכון לעשות? בסוף, הציבור שרצה

לטענה שפריצת הגדרות הייתה עלולה להוביל לשפיכות דמים, מחדד הרב וסרמן כי "גם אם זה היה מגיע לשפיכות דמים, חס וחלילה, שכוחות הביטחון יורים עלינו, עדיין אין ערוך ליחס שבין שפיכות הדמים שקרתה מאז שגורשנו מגוש קטיף ובין מה שאולי היה קורה אם באמת היו יורים עלינו. זה לא מתחיל להיות דומה".

מבחינתו, המצב שבו חיילי צה"ל מוסרים את נפשם כדי לנצח במלחמה, ובמקביל כמויות סיוע הומניטרי בלתי נתפסות מוזרמות לאויב, הוא חלק מהניווט של המערכת הבכירה. "לכן ברור לי שאנחנו צריכים לבוא בכל העוצמות, בכל מה שרק ניתן, כדי לשנות את כל המערכת. מדברים היום על הדיפ-

הפקידותיים - אם זה בצבא או בכל תחום אחר. שם חייב לבוא השני, ועל הדבר הזה צריך להילחם בכל תוקף".

יש תחושה שהציבור הדתי-לאומי תמיד אחראי באופן בלעדי על האחדות בחברה הישראלית.

"כניעה היא לא אחדות", הוא אומר בנחרצות. "מערכת זוגית שמתקיימת כשצד אחד נכנע לצד השני, זה לא נקרא אחדות. זה נקרא מכניע וכנוע. לכן כל הדיבורים על אחדות הם לא יותר מאשליה. הציבור צריך לדעת לעמוד על הזכויות שלו, על העקרונות שלו, על האדיאלים שלו, ולא רק שלו. הפרהסיה ברחובות מדינת ישראל היא תועלת פרטית של ציבור? היא שאלה איך תיראה המדינה. אם אנחנו נכנעים, נגיע למציאות שממנה חשש הרב קוק כשהבחין שהתנועה הציונית החילונית שואפת ליצור לאום אירופאי חדש".

יש כאלה שאומרים במוצהר שלכך הם שואפים.

"חד-משמעית! אם אתה מוכן להיכנע, זה גם מה שיקרה. אנחנו לא רחוקים מזה. היום בג"ץ עושה הרבה מהלכים מקדימים, שלמעשה מבטלים את יהדותה של מדינת ישראל. בשם כל מיני אידיאלים שווינוניים, לאט לאט מאבדים את צביונה היהודי של מדינת היהודים. אם נמשיך להיכנע תחת הסיסמה של אחדות, מה זה ייתן? צריך להיזהר מזה.

"תמיד אהבתי להביא את המדרש שאומר

שבימי אחאב בגלל שהיו מאוחדים, כשהיו יורדים למלחמה - היו מנצחים. אך מה קרה למלכות ישראל אחר כך? היא הייתה הראשונה לגלות, אז מה זה עזר שהם היו

סטייט שנמצא בכל המקומות. לפחות יודעים שיש כאן בעיה, זה כבר חשוב. אבל לא מספיק לדבר, צריך גם לעשות. הפוליטיקאים רגילים להשתמש בביטוי שאדם צריך לבחור לעצמו את המלחמות שלו. אין לי ספק שהמלחמה הראשית צריכה להיות על התפקידים

לעשות משהו הרגיש אבוד. "בדיעבד, אני לא יודע להגיד פרטים מוגדרים מה היה אפשר לעשות. אבל קודם כול, היה צריך להחליט שנאבקים ולא מפגינים. כך למשל בכפר מימון, יכול להיות שהיה צריך לפרוץ את הגדרות". במענה

מעשה, להקים מטה אלטרנטיבי, לא עלתה בידינו. זרם מרכזי בקרב הרבנים לא היה מוכן להתנהל באופן של מאבק אמיתי, וכך הגענו לאן שהגענו".

לשיטתו, ההשקפה שגורמת לכך שהציבור הדתי-לאומי אינו מעוניין לנצח את המדינה

24 שלישי כ"ח סיוון	23 שני כ"ז סיוון	22 ראשון כ"ו סיוון
12:00	10:30	13:30
קבוצה חדשה נפתחה	היום יצר קשרי 4 צדים שלמים לשם והליכון!!!!	פיזיותרפיה לאיר

הצטרפי לאלפי עובדות
שממלאות את היומן במשמעות!

רשת פרח מתרחבת ומגייסת
למסגרות חינוך מיוחד בשומרון:

צוות פרא רפואי

מרפאה בעיסוק, קלינאית תקשורת, מטפלת רגשית,
מנתחת התנהגות, עובדת סוציאלית, פיזיותרפיסטית

תנאי שכר | ימי העשרה | הכשרה | תשלום | אוירה
מעולים | והשתלמות | וקידום | חופשות | משפחתית

לשליחת קורות חיים: korot@orchot.org.il

באחדות? האחדות הזאת, כשהיא מקבלת את תרבות העבודה הזרה של איזבל, לבסוף הייתה לחורבן הרבה לפני ממלכת יהודה. וגם, על איזו אחדות מדובר שם? לא שמים לב לפרטים. האחדות הייתה בכך שלא הלשינו לאחאב על הנביאים שעובדיה מחביא במערה, לעומת הימים שבהם דוד נרדף ורבים הלשינו לשאול היכן הוא מסתתר. כך גם אצלנו, אם האחדות היא סביב תוכן לא יהודי, אין לזה קיום".

במטרה להעניק מבט מפוכח ומחודש על המציאות שלאחר הגירוש, יחד עם תובנות מעשיות, כתב אז הרב וסרמן כמה אנלוגיות תנ"כיות. לימים קיבץ אותן לספר בשם 'נחש הנחושת', העוסק בשבר ותיקון בחיי היחיד והמדינה. אנלוגיה אחת עוסקת בדוד המלך. "אחרי כל הניצחונות הגדולים שהוא מביא לשאול, כשהוא כבר חתן המלך - פתאום הוא מוצא את עצמו בורח מהחלון. מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. במידה מסוימת, זה מה שקרה לציבור שלנו. אחרי שנאבקנו על שלמות הארץ, אחרי שהקונו דם - עכשיו מגרשים אותנו, רודפים אותנו ומגלגלים אותנו מכל המדרגות. פרסמתי את האנלוגיה כשנתיים אחרי הגירוש וקראתי לזה 'מלך במנוסה'".

בשלב מסוים דוד היה כל כך מיואש, שהוא אפילו עבר לצד של הפלישתים. בימים ההם תהה הרב וסרמן שאולי אין ברירה וגם הציבור הדתי-לאומי צריך ללכת לצד השני ולערוק לצד החרדי, להבדיל אלף אלפי הבדלות. "מצד אחד רוצים אותנו כשותפים במאמץ הציוני, אך מצד שני מתייחסים אלינו בתור בשר תותחים, חוסמים את הקידום של המפקדים שלנו מנקודה מסוימת, ואלה שמקדמים אותם צריכים לשנות את דרכם, או שנותנים להם תפקידים שוליים. אם ככה, אנחנו לא רוצים. אם אתם רוצים אותנו, תלכו לפי התנאים שלנו ותכבדו את האידאולוגיה שלנו. המצב הנוכחי שבו אנחנו תמיד נושאים את האלונקה והאחרים שולטים ומחליטים החלטות נוראיות שגורמות לאבדות עצומות לא יכול להימשך.

זאת אחת התובנות הדרמטיות שצריך לקחת משם".

מה יגרום למצב להשתנות?

"שאלה מצוינת. מה שעשיתי באנלוגיות הוא לתת קריאת כיוון שאי אפשר להמשיך ככה. מיד אחרי הגירוש ראיתי שרבנים רבים ממשיכים לדרוש את אותן הדרשות בנושאים שקשורים למדינת ישראל. אם זו דרשה בהלכות פסח, אז בסדר. אבל ברגע שמדובר בדברים הקיומיים שלנו כאן בתור ציבור במדינת ישראל, ראשית צמיחת גאולתנו, אי אפשר להפטיר כדאשתקד. קרה כאן משבר מזעזע. זה שבר את הצינונות, שקבעה כי במקום שתעבור המחרשה יעבור הגבול. הבאתי גם דוגמה מיפתח הגלעדי, שמגרשים אותנו בטענה שקרית, אבל כשצריך אותן קוראים לו לחזור אבל רק לתפקיד מוגבל. הוא אומר: לא. אני מוכן רק בתנאי שאני מנהיג. זה הלך שצריך ללמוד: אתם רוצים אותנו לקורס קצינים? רק אם אתם מאפשרים לנו בקצה הדרך להגיע למטכ"ל ולרמטכ"ל. אחרת, החייל הדתי נשאר סמל. תמצאו קצינים אחרים".

כשהסלולרי מצלצל בשבת בבית הכנסת

בימים אלה מסיים הרב אברהם וסרמן פרק חשוב במסע חייו ויוצא לפנסיה מכהונתו כרב קהילת 'גבורת מרדכי' בגבעתיים, בה שימש בתפקיד במשך 35 שנה. הרב וסרמן (66) הוא אב לשישה ילדים שפזורים מכרמיאל עד תקוע, נשוי לנאוה, העוסקת שנים רבות בחינוך ובהוראה. "בעיקר היא אשת חיל, שהייתה מוכנה להתחתן עם אברך מרכזניק וללכת איתו לכל ההרפתקאות".

הוא נולד וגדל בשכונת הפועל המזרחי ביד אליהו, תל אביב. קצת לפני גיל בר מצווה עברה המשפחה לבני ברק, שהייתה באותם ימים עיר סרוגה כמעט לחלוטין. אחרי שסיים את לימודיו בשיבה התיכונית נתיב מאיר, הלך ללמוד בשיבת מרכז הרב. "נכנסתי לשיבה באלול תשל"ז, ועוד הספקתי ללמוד חמש

"לרב קוק הייתה מערכת יחסים מיוחדת ומורכבת עם תנועות הפועלים, שהיו אנטי־דתיים, הרבה פעמים להכעיס. מצד אחד הוא קירב אותם, ומצד שני הוא ידע לגעור בהם. המבחן האמיתי היה שבכל שמחת תורה היו מגיעים מאות פועלים צעירים לרקוד עם הרב קוק סביב ספר תורה. כשהם ראו שהוא איש עם עקרונות, שהוא לא מחליף אותם, העריכו אותו מאוד. מבחינתי, זו אחת התובנות הכי חשובות שצריך לקחת לימינו"

שנים אצל הרב צבי יהודה", הוא מציין. במרכז הרב הוא למד במשך תשע שנים, ושם גם קיבל סמיכה לרבנות מהרב אליהו והרב שפירא. זמן קצר לאחר הסמכתו לרבנות מונה לתפקיד רב הקיבוץ שלוחות בעמק בית שאן. השדכן היה הרב אלישע וישליצקי, שאחר כך היה גם השדכן שלו לקהילת 'גבורת מרדכי' בגבעתיים. "באותם ימים הקיבוץ הדתי לקח את הרבנים שלו ממרכז הרב. זאת הייתה מסורת של המון שנים". עד היום הוא זוכר את התקופה בשלוחות כמשמעותית ביותר. "זמן מדהים ויוצא דופן גם מבחינת הסגנון של אנשי העמל, אנשי העבודה, וגם מבחינת מגוון ההלכות שהיה צריך להתעסק בהן: מצוות התלויות בארץ, הלכות חול המועד, דבר האבד. חלק ניכר מהעיסוק היה בשאלות שעלו מהמשק החקלאי של הקיבוץ. ישבתי פעמים רבות עם מרכזי ענפים - אם זה הגד"ש או מקומות אחרים - וביחד היינו מנסים לחשוב מה כן עושים ומה לא עושים".

בתום שלוש שנות רבנות קיבוץ, במעבר חד עבר לתפקיד רב קהילת 'גבורת מרדכי' בגבעתיים, הקהילה המרכזית של הציבור הדתי-לאומי בעיר. לאחר מכן נפתחה ישיבת ההסדר ברמת גן, והרב וסרמן קיבל פנייה מהרב יהושע שפירא להצטרף לצוות הר"מים בשיבה. "לימדתי בשיבה עד לפני כשלוש שנים כר"מ וכראש כולל, במקביל לתפקיד שלי בקהילה".

לא פעם, רבני קהילות מסתפקים בתפקיד

מינימלי שכולל בעיקר דרשות בשבת ומענה לשאלות בענייני אבלות, מה שנקרא "רב של מפטיר ונפטר". אך ישנם רבנים שבוחרים ליצוק לתפקידם תוכן נוסף. כך במשך השנים הרחיב הרב וסרמן את תפקידו. "מטבע הדברים, בייחוד בקהילה שנמצאת בטבורה של עיר, עם הפנים לציבור, קיימנו הרבה פעילות עם חילונים. בשלב מסוים אפילו הקמתי באזור גרעין תורני, במקביל להוראה בשיבה ולעבודה בקהילה", הוא מספר. "קיימנו הרבה פעילות למוסדות החינוך הדתיים, אבל עוד יותר למוסדות החינוך החילוניים. בשלב מסוים במשרד החינוך פתחו את תחום זהות יהודית ונכנסנו אליו".

לדבריו, הצלחת הפעילות הייתה פנומנלית. "הגענו למצב שעד לפני כחמש שנים, 90 אחוזים ממוסדות החינוך בגבעתיים קיבלו מאיתנו זהות יהודית", מביא הרב וסרמן את הנתונים. "זה השפיע רבות, עד שלצערו נכנס קמפיין ההדתה. כמו שאומרים חז"ל: מעשה שטן הצליח מאוד. אם עד לפני הקמפיין ראש העיר וחברי הנהלת העירייה באו להצטלם בפעילויות שלנו ואחר כך העלו את התמונה לפייסבוק, ברגע שהתחיל קמפיין ההדתה, בתוך חודשים ספורים עמל של 20 שנה התפוגג. סגרו את כל השערים. ההורים ברובם הגדול הצטערו צער עמוק, אבל איכשהו לא הצליחו להתמודד מול הקמפיין וזו התוצאה". בניגוד לעצירה הכמעט מוחלטת של הפעילות לזהות יהודית בבתי הספר, דווקא אירועי בר המצווה של משפחות שאינן דתיות בבית הכנסת נמשכו כרגיל ואף זכו לפורמט מחודש. "בבתי הכנסת הסרוגים נהוג לערוך בשבתות בר מצווה לנערים מהציבור החילוני", הוא מזכיר. "המציאות הזאת תמיד עוררה בעיות של חילול שבת. בשנים האחרונות, ככל שהתרבו המכשירים הסלולריים, התרבו התקלות. פעם אחת, תוך כדי שאני דורש ומברך את חתן בר המצווה, צלצל הטלפון לאחד האורחים. היו לי בערך שתי שניות להחליט איך להגיב. החלטתי שאי אפשר לעבור על כך לסדר היום. עצרתי את שטף הדרשה, ואמרתי שאנחנו מכבדים ושומחים מאוד שמגיעים לכאן לשמחת בר המצווה, אך אנחנו מצפים מהאורחים שלנו לכבד את קדושת המקום. רוב הציבור מאוד אהב את זה שהגבתי, אבל היו כאלה שאמרו: 'מה עם אהבת חינוך?!' שאלתי אותם: מתי אתם תגיבו? כשיאכלו חויר ביום כיפור על הבימה?".

כשהתופעות הבעייתיות הללו הקצינו עם השנים, ההדרכה של הרב יעקב אריאל הייתה לעשות את אירועי בר המצווה בבית הכנסת בשני וחמישי, בדרך כלל אחר הצהריים בשעות שאנשים מסיימים את יום העבודה. "ההלכה אומרת: מי שלא קרא בתורה בבוקר, יכול לקרוא גם במהלך היום. לכן אימצנו את זה. השינוק של הפורמט החדש לציבור החילוני היה: תוכלו לצלם חופשי ולחנות ליד המדרגות של בית הכנסת, לא תהיה עם זה בעיה. הגענו למצב שכ-90 אחוזים מהבר-מצוות שנעשות היום בבית הכנסת, נעשות אחרי הצהריים".

כתוצאה מהאינטראקציה שחווה בין המגזרים, הוציא הרב וסרמן את ספרו 'רעך כמוך', העוסק בבירור הלכתי של סוגיות שבין דתיים לחילונים. חלק מהספר עוסק ביחס שבין חילונים למצוות: צירוף למניין, מי שרוצה לעבור לפני התיבה, עלייה לתורה

צילום: אביחי ירחם

"עד קמפיין ההדתה, 90 אחוזים ממוסדות החינוך בגבעתיים קיבלו מאיתנו זהות יהודית". הרב וסרמן בשיחה עם ילדים בגבעתיים

צילום: ויקיפדיה, תאריך הצילום המרכזי

"החינוך הדתי-לאומי לגווי הרבים כיום נולד על ברכי הרב קוק". הרב קוק נואם בטקס חנוכת האוניברסיטה העברית

לקיום הפרהסיה היהודית בארץ הקודש. "הבעיה הגדולה בה"א הידיעה של לומדי תורת הראי"ה היא שהם הופכים את דבריו ההגותיים להדרכות מעשיות, בעוד שהוא עצמו נהג בעולם המעשה בכלים אחרים. לענייננו, למשפט 'הצדיקים הטהורים' יש רקע והקשר, והוא עוסק בפעילות הרוחנית הפנימית של הצדיק. אין בו הדרכה מעשית, והוא אינו שולל מאבקים ועיסוק מתמיד בהתמודדות עם הצדדים המקולקלים של המציאות, כפי שאכן נהג בכל תקופת רבנותו".

בהמשך הוציא הרב וסרמן את 'קורא לדגל' - ספר על תנועת דגל ירושלים, שהייתה תנועה אלטרנטיבית לציונות החילונית. "היו לה סניפים בשווייץ, הולנד, אנגליה, ארצות הברית וירושלים. אבל מכיוון שגם הציונות החילונית נלחמה נגדה, גם המזרחי וגם אגודת ישראל - היה קשה לעבוד. בהקדמתו ל'חזון הגאולה', כותב הרב מאיר בר אילן שבסופו של דבר המזרחי אימצה את העקרונות של דגל ירושלים. אומנם לא את הכול ואולי אפילו לא הרוב, אבל הדבר נכון ברמת העיקרון של מאבק על הפרהסיה היהודית".

הספר השלישי, 'מסילה חדשה', מתמקד בהתמודדות של הרב קוק בשדה החינוך. "כשהגיע ליפו הוא ראה את הגימנסיה שמעבירה את הילדים על דתם ונחרד. יש סיפור ידוע על הרב קוק שהלך עם הרב חרל"פ, וכשעברו ליד הגימנסיה אמר לו שפה צריך לברך שתי ברכות: אחת 'מציב גבול אלמנה', והשנייה 'שיעקור עבודה זרה מארצנו'. לא זו בלבד, אלא שכאשר אנשי הגימנסיה רצו לעשות הפגנה נגד המיסיון, הוא אמר: אם אתם מתקנים את מה שאני דורש מכם לתקן בגימנסיה - לא ללמוד ביקורת המקרא, להפריד בנים ובנות ועוד כמה דברים - אני מגיע. אם לא - אני אפגין נגדכם, כי אתם יותר גרועים מהמיסיון".

הרב קוק נרתם למאמץ למען הקמת בתי ספר שישלבו לימודי חול ויגדלו תלמידים לומדי תורה ויראי שמיים, לצד טיפוח ועידוד התלמוד-תורה שהיה קיים ביפו והמלצה להורים להעדיף אותו. הוא הקים גם מגמה מקצועית במסגרת התלמוד-תורה. "בחשבון כללי אפשר לסכם ולומר כי החינוך הדתי-לאומי לגווי הרבים כיום נולד על ברכי הרב קוק. העיקרון שהנחה אותו, שכיום נחשב מודרני מאוד, הוא שההורים הם שמחליטים כיצד ייראה המוסד החינוכי והלימודי של הילדים שלהם".

הספר הרביעי הוא 'היד השמאלית', שעוסק בנושא החברתי ובמאבק בתנועות הפועלים. "לרב קוק הייתה מערכת יחסים מיוחדת ומורכבת עם תנועות הפועלים, שהיו אנטי-דתיים, הרבה פעמים להכעיס. מצד אחד הוא קירב אותם, ומצד שני הוא ידע לגעור בהם. המבחן האמיתי היה שבכל שמחת תורה היו מגיעים מאות פועלים צעירים לרקוד עם הרב קוק סביב ספר תורה. אלה אנשים שאכלו במטבחי טרפה וחיללו שבת. אבל הם ידעו שהיה לו חלק מדהים במפעל התחייה הלאומית של העם שחזר לארצו. הם ידעו גם מה הוא ספג על זה מהצד האנטי-ציוני החרדי. כשהם ראו שהוא איש עם עקרונות, שהוא לא מחליף אותם, העריכו אותו מאוד. מבחינתי, זו אחת התובנות הכי חשובות שצריך לקחת לימיו".

עם המשכורות של השוחט? לכבוד הוועד של זכרון: מה קורה עם המשכורת של הרב? בהתחלה לא הבנתי מה רצה הרב צבי יהודה כשהוא סידר את האיגרות. עם הזמן הבנתי שאנחנו אמורים להכיר את הרב קוק לא רק בחלקים ההגותיים העמוקים, אלא גם בצדדים המעשיים שלו".

את הספר הראשון, 'להכות שורש', חיבר יחד עם הרב איתם הנקין הי"ד. "לשם הספר יש כפל משמעות: גם להכות שורש באדמה, וגם להרביץ קצת לשורש וליישר אותו. הוא עוסק בתמיכת הרב קוק בקק"ל ובמתיישבים. שם נתגלתה תמונה מרהיבה של הרב בעולם המעשה, שהציבור לא כל כך מכיר. הוא פרסם המון מכתבים לטובת תרומה לקרן הקיימת, ובמקביל הוא לא היה מוכן שיחללו שבת

כשר, שבת זה שבת, נאמנות זה נאמנות. בכל דבר צריך לתת דין וחשבון". לצד העמידה על העקרונות, מדגיש הרב וסרמן כי כדי להבין איך להתנהל נכון, יש צורך מהותי בהבנת יסודות ההלכה. "הייתה בעלת תשובה ספרדייה שעמדה איתי בקשר, ומכיוון שהיא הבינה איך כדאי להתנהל אז במקום לשגע את ההורים שלה על כלים חלביים ובשריים, היא אמרה להם: תקנו הכול מזכוכית, רק סכו"ם צריך שיהיה בנפרד. חשוב להיות מספיק פיקח בשביל לדעת איך להציג את הדברים. יחד עם זאת, צריך לזכור שיש מנעד שלם בתוך ההלכה: לכתחילה, בדיעבד, שעת הדחק. ברגע שאדם יודע את ההלכה, ויודע איך להתנהל נכון, רוב הסיכויים שמראש לא יהיו בעיות".

לחילונים, נאמנות בכשרות, עדות בקידושין וכדומה. "יחידה גדולה בספר עוסקת בנושא 'לפני עיוור'. כשאתה מזמין חילוני לעשות בר מצווה בשבת, או מזמין אותו להתארח בשבת, האם זאת לא הכשלה? ובעיקר - איך לנהוג נכון מבחינה הלכתית כשרוצים בכל זאת לקרב".

נתקלת בתגובות של חילונים שמרגישים שמתייחסים אליהם כאל סוג ב'?

"הרגישות חייבת להיות גבוהה מאוד. ניסיתי למצוא את שביל הזהב בתווך שבין לא לוותר על ההלכה ובין לא לגרום לשנאה. הרבה פעמים זה תלוי בדרך הצגת הדברים, אבל צריך להיות ברור לגמרי. הקומיקאי היהודי גראוצ'ו מרקס נהג לומר: 'יש לי עקרונות, ואם זה לא מוצא חן בעיניך... אז יש לי גם עקרונות אחרים'. צריך להבין שאנחנו לא עובדים ככה. יש לנו עקרונות,

"פעם אחת, תוך כדי שאני דורש ומברך את חתן בר המצווה, צלצל הטלפון לאחד האורחים. היו לי בערך שתי שניות להחליט איך להגיב. החלטתי שאי אפשר לעבור על כך לסדר היום. עצרתי את שטף הדרשה, ואמרתי שאנחנו מכבדים ושמחים מאוד שמגיעים לכאן לשמחת בר המצווה, אך אנחנו מצפים מהאורחים שלנו לכבד את קדושת המקום. היו כאלה שאמרו: 'מה עם אהבת חिनם?!' שאלתי אותם: מתי אתם תגיבו? כשיאכלו חזיר ביום כיפור על הבימה?"

ויאכלו טרף ביישובים שהוקמו על אדמות הקרן הקיימת", הוא מציין. "אם יש משפט שהפך כביכול את התורה של הרב קוק למשהו רך שאינו מסוגל להתמודד ברצינות עם מציאות קשה ובעייתית זה המשפט 'הצדיקים הטהורים אינם קובלים על הרשעה אלא מוסיפים צדק...'. הרי הרב קוק קבל על הרשעה בכל רגע נתון. כל הזמן היה לו אכפת, הוא עסק במחאות ושלח מכתבים לקונגרס הציוני. בשלב מאוחר יותר הוא הכריח את הקרן הקיימת להחתים את המתיישבים על חוזה שלא מחללים שבת בפרהסיה. הוא גם כפה את המשקים החילוניים לא לחלל שבת בפרהסיה, בעזרת סנקציות על כשרות התוצרת שלהם. הוא דאג ופעל ללא לאות

להכיר את הרב קוק באמת
לאורך השנים פרסם הרב וסרמן ארבעה ספרים על דמותו וכתביו של הרב קוק, שמביאים לידי ביטוי גם את הצדדים המעשיים שלו. בימים אלה קובצו הספרים למארו חדש תחת הכותרת 'הרא"ה בעין הסערה'. "יש לי חיבה יתרה להיסטוריה", הוא מרחיב, "וכשמבינים את ההקשר אפשר להעמיק בדרך היישומית של הרעיונות העמוקים של הרא"ה, וללמוד ממנו תובנות לחיי המעשה שלנו. בזמנו כשלמדנו בישיבה, כתבי הרב קוק היו כמובן לחם חוקנו. בין השאר למדנו איגרות הרא"ה. בין האיגרות העשירות ומלאות התוכן לזיידל, אלכסנדרוב ולוין, יש גם מכתבים פחות מוכרים. לכבוד הוועד של עקרון: מה קורה

ואם זה לא מוצא חן בעיניך, אין לנו עקרונות אחרים. אלה העקרונות שלנו. אם משהו בוחר לכעוס עליך, אתה לא חייב לרקוד לפי החליל שלו. צריך להיות עקבי, וכשאתה עקבי לומדים לכבד אותך".

"הרב אבינר סיפר שבאחת מהנסיעות שלו לצרפת קרובי משפחה שלו הזמינו אותו לאכול. הוא ניסה להתחמק בכל מיני תירוצים, אבל לא הצליח. אמרו לו: 'טרחנו במיוחד בשבילך, קנינו בשר כשר' והוא לו את העטיפה של הבשר. הוא ראה שאין לו ברירה ושאל: 'באילו כלים בישלתם? חלביים? בשריים?' אמרו לו: 'לא ידענו שכבודו כל כך קיצוני...' יכול להיות שמישהו ייפגע. נעשה כל מאמץ שהוא לא ייפגע, אבל לא נוותר על העקרונות: כשר זה

צילום: מאיר אליפור

חנה פיקאר

67

נשואה למיכאל, אמא לשמונה ילדים

תושבת ירושלים

מגורשת משירת הים בגוש קטיף
מטפלת בפסיכודרמה ברוח יהודית

התחלה// לפני 67 שנים, נולדה וגדלה בפריז. השמינית מעשרה ילדים. אחיה, הרב דן מרצבך, ממייסדי היישוב עתניאל, נהרג בשוגג מירי של כוח צה"ל לפני 14 שנה.

אבא// ד"ר עזריאל מרצבך ז"ל, רופא משפחה. "אבא שלי היה מהפכן ורופא בחסד. הוא בא ממשפחה בורגנית שלא ידעה כלום על היהדות. כנער הוא חיפש, חקר וחזר בתשובה לבדו. אבא היה אדם חכם ומשכיל. בגיל ההתבגרות הוא ממש בנה אותי. הייתי יושבת איתו שעות והיינו מדברים על אמונה ועל ה'. אלה היו רגעים משמעותיים בשבילי".

אמא// שושנה ז"ל. "אמא הייתה העובדת הסוציאלית של כל המשפחה. היא ידעה להקשיב, לעודד ולייעץ. את עשרת הילדים היא גידלה במסירות גדולה. אמא הייתה עם לב ענק, אשת חסד, מלאה אהבה לכולם".

התאונה// הוריה, ד"ר עזריאל ושושנה מרצבך ז"ל, נהרגו בתאונת דרכים קטלנית בצומת נצרים לפני 40 שנה. "הם היו בדרך לאחותי שגרה בגוש קטיף ועברו דרכי. הייתי בהיריון ולא הרגשתי טוב, אז אבא טיפל בי והם יצאו לדרך. כמה שעות אחר כך אוטובוס ערבי התנגש ברכב שלהם חזיתית ושניהם נהרגו. אבא היה בן 72 ואמא בת 68. זה היה אירוע מאוד טראומטי בשבילי".

הילדות בצרפת// נולדה וגדלה בפריז. בכיתות א-ג למדה בבית ספר פרטי. "גרנו בשכונה שלא היו בה הרבה יהודים. למדנו בבית ספר לילדי שגרירים מכל העולם - יפנים, סינים ועוד. בשנה האחרונה בצרפת ההורים שלי שלחו אותי ואת אחי דן יחד לבית ספר יהודי במרחק שעה נסיעה הלון וחזר במטרו. היינו ילדים קטנים אבל עשינו את זה".

ארץ ישראל// "בבית היו מדברים איתנו כל הזמן על ארץ ישראל. מה יקרה כשנעלה, איפה נגור. זה היה החלום. בכל שנה בקיץ ההורים שלי נסעו לביקור בישראל ולקחו איתם בכל פעם ילד אחר. אותי לקחו לארץ כשהייתי בת שמונה. זו הייתה חוויה מרגשת מאוד. שנתיים אחר כך עלינו לארץ באונייה 'תיאודור הרצל'. במשך ארבעה ימים הפלגנו באונייה. אני זוכרת איך ראינו מרחוק את אדמת הארץ ובכינו מהתרגשות".

עולה חדשה// המשפחה התיישבה בשכונת בית וגן בירושלים. "הייתי בת עשר, עולה חדשה. למדתי עברית מהר. גם דאגתי שהמבטא יהיה ישראלי כי רציתי להיות כמו כולם". ביסודי למדה בחורב. בתיכון למדה באולפנת כפר פינס. "האולפנה הייתה מקום של צמיחה ובנייה אישית. הערצתי את ראש האולפנה הרב בהר"ן, אולי כי הוא הזכיר לי קצת את אבא שלי - אדם שדבק באמת ולא הולך לפי הכללים. השיחות של הרב בהר"ן, דרך הנהגתו והיחש שלו לימדו אותי המון".

שירות// קומונרית בסניף עזרא לוד. "באותה תקופה לא היה כלום בסניף. הסתובבתי בשעות הצהריים במרכז העיר, וכל בחור דתי שראיתי יושב על הגדר הצעתי לו להצטרף לפעילות בסניף. ככה יצרנו קבוצה נהדרת והסניף גדל והתפתח". בתום השנה למדה מחשבים במכללת הדסה, "אבל אחרי חצי שנה הרגשתי שאני לא במקום הנכון ועזבתי את הלימודים". באותה תקופה הכירה את מיכאל, תלמיד ישיבת מרכז הרב. הם נישאו והיא החלה בלימודי הייעוץ במכללה לירושלים.

החצי השני// מיכאל, בן 69, איש חינוך.

"כל החיים עסק בחינוך. ב־20 השנים האחרונות היה מפקח בבתי ספר יסודיים באזור הדרום. היום בגמלאות. הוא המשענת היציבה בחיי שתמיד מיישרת אותי באהבה גדולה. אחרי הגירוש הוא היה העוגן והגורם המרגיע והמייצב במשפחה".

הנחת// שמונה ילדים. הבכורה מירב זולדן בת 46, תהילה עמר בת 44, אלישיב בן 43, אלקנה בן 41, שושנה כץ בת 39, עזריאל דוד בן 34, הדרי־לאה סייילס בת 32 ויששכר אורי בן 25, חייל בסדיר. "השבט הזה הוא חתיכת מזמור לתודה בשבילי בכל יום ויום. הילדים מעניקים לנו המון כוח ושמחה, הם, ילדיהם ונכדיהם".

שליחות// בתור זוג צעיר גרו בגבעת שאול. "מיכאל למד ביישיבה ואני במכללה. משם הגענו עם שני ילדים לקיבוץ מגדל עוז שבגוש עציון". שש שנים חיו בקיבוץ ואז יצאו לשנתיים של שליחות בפריז עם חמישה ילדים. "עזבתי את צרפת כילדה קטנה וחזרתי אליה כשליחה מישראל. זה מאוד ריגש אותי. מיכאל היה שליח של בני עקיבא ועבד קשה. זו הייתה חוויה עוצמתית. הייתי מאושרת".

מפריז לגוש// אחרי שנתיים בצרפת חזרו לארץ היישר לגוש קטיף וקבעו את ביתם ביישוב נווה דקלים. "אחותי לאה אידלס גרה בעצמונה, וכבר כשנכנסנו לאזור בפעם הראשונה וראינו את החול והשקט והים, מיד ידענו ששם אנחנו רוצים לגור. בימים הראשונים בגוש מישיה שאלה אותי בפליאה: מפריז הגעת לפה?! אבל אני הרגשתי בגן עדן. הגענו מפריז הקרה לחום האנושי של אנשי נווה דקלים. היישוב היה צעיר ופתח את זרועותיו לחדשים. אבל יותר מכך, לעומת פריז, שבה מה שהיה חשוב

לאנשים זה כסף וחופש, בגוש ראיתי אנשים שחיו רוח גדולה, אידיאלים וחלוציות בחיי היומיום".

חיים בשליחות// "החיים בגוש היו עם משמעות וייעוד. בגוש קטיף חיו כל הגוונים של עם ישראל באווירה קהילתית חמה. כולם הלכו עם חיוך והאירו פנים. למרות שהיו אתגרים לא פשוטים ובשנים האחרונות היה מתח ביטחוני, אנשים לא ברחו, להפך. הרגשנו שליחים של עם ישראל. באנו ליישב חבל מארץ ישראל ועשינו את זה באהבה גדולה".

מקומים// במשך 11 שנה גרה ביישוב נווה דקלים. בשנת תשס"א, אחרי הפיגוע הקטלני באוטובוס הילדים, עלה הצורך במענה ציוני הולם, והיא הצטרפה עם משפחתה ליוזמה של הקמת יישוב חדש בדרום הרצועה - שירת הים. "עזבנו את ביתנו הנוח והלכנו עם שבעה ילדים לקרוואן דולף על שפת הים. הגרעין הראשון נגה שלוש משפחות. בחורים מיישיבת 'תורת החיים' היו מגיעים בשבתות להשלים לנו מניין. הייתה אווירה מיוחדת. בהמשך הצטרפו אלינו עוד משפחות. בגירוש היינו כ־20 משפחות".

דוברת// כשהדיבורים על גירוש החלו, היא מצאה את עצמה בלב המאבק. "לא האמנתי שזה יקרה. הגוש לא היה איוה פארק קטן עם חמישה בתים, אלא מפעל התיישבות עצום, חשוב ויפה בטירוף. זה לא נתפס כמשהו שיכול לקרות בכלל. הייתי חברה בארגון שנקרא 'הרבה אימהות' (כתשובה ל'ארבע אימהות' - ר"א). החלטנו להקים לובי בכנסת נגד הגירוש ולקחת על עצמי את התפקיד. הייתי נוסעת שלוש פעמים בשבוע לירושלים, מקיימת

פגישות בכנסת ומדברת עם כל מי שרק היה מוכן לשמוע".

המאבק// "עברנו מחבר כנסת לחבר כנסת ודיברנו עם כל אחד מהם נגד גירוש יהודים. נפגשתי עם ראש הממשלה דאז אריק שרון. הוא הסתכל עליי ואמר: יהיה בסדר. אמרתי לו: לא, לא יהיה בסדר! אבל הוא לא באמת ראה אותי. גם עם נתניהו נפגשתי. בסופו של דבר הבנתי שפוליטיקה זה דבר מלוכלך ועושים שם דברים לא מתוך אמת. זה היה לימוד לחיים".

בר מצווה// כחודשיים לפני הגירוש, בחודש סיוון, החליטה לחגוג ברוב עם בר מצווה לבנה על שפת הים ביישוב. "זו הייתה מסיבה ענקית על חולות שירת הים. דאגתי להכול. רצינו שכל עם ישראל יבוא. הגיעו מאות בני אדם באוטובוסים. היה אירוע שמח ועוצמתי. עשינו את זה כדי שאנשים יראו את היופי של חבל הארץ הזה".

הגירוש// אחרי 16 שנים בגוש קטיף, מתוכן ארבע וחצי שנים בשירת הים, גורשה מביתה. "ביום חמישי, י"ג באב, היו כבר חיילים ביישוב. לא נתנו להם להיכנס הביתה. הכנו ארוחת צהריים והתיישבנו כל המשפחה לאכול. בעלי היה הריאליסט ואני עד השנייה האחרונה לא הייתי מסוגלת להאמין שזה אכן יקרה. כשסיימנו לאכול נכנסו חיילים הביתה והודיעו שעלינו לעזוב".

הארץ בוכה// "מיכאל ביקש מכולנו שנצא מהבית בצורה מכובדת, אבל זה לא היה קל. הבן שלי נאחז ברגל של השולחן ולא הסכים לצאת עד שאחיו הגדול נשא אותו בידים. אותי לקחו שתי חיילות כי

השבוע בתלמוד ישראלי

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה

דף כ"ה - ספר הישר

כאשר יהושע בן-נון נלחם באמוריים בארץ ישראל, עמדה השמש ולא שקעה שעות ארוכות, כדי שלא ירד הלילה והוא יאלץ להפסיק את מלחמתו בהם בחושך: "וַיָּדָם הַשֶּׁמֶשׁ וַיֵּרָח עֲמֵד עַד יָקָם גֹּי אִיבִיו הֲלֹא הִיא כְּתוּבָה עַל סֵפֶר הַיֵּשֶׁר".

החלק הראשון מובן: השמש והירח עצרו, עד שיהושע נקם את נקמתו באויביו. אך מה הכוונה "הלא היא כתובה על ספר הישר"? מהו ספר הישר?

התשובה היא שזהו חומש בראשית שבו כתובים מעשיהם של האבות הקדושים, המכונים "ישרים".

דף כ"ח - רבי אבהו

האמורא רבי אבהו היה ראש ישיבה ודין בקיסרין, והיה דורש בפני הרבים. אחת האמרות הידועות בשמו היא: "אין העולם מתקין אלא במי שעושה עצמו כאילו אינו", כלומר: במי שנוהג בענוה.

רבי אבהו לחם בעוז כנגד השומרונים והכותים, הפריד אותם לחלוטין מעם ישראל וגזר שהם כנוכרים גמורים.

בנו היה רבי חנינא, שנשלח על ידו ללמוד בישיבת טבריה, ולבסוף הוא ירש את מקום אביו כמורה הוראה בקיסרין.

כשנפטר רבי אבהו, נזלו מים מעמודים שהיו בעיר קיסרי וזה היה נראה כאילו גם הם בוכים על פטירתו.

★ | מן ההיסטוריה | מחנה המעצר בלטרון

מחנה המעצר בלטרון הוקם על ידי שלטונות המנדט הבריטי בתחילת מלחמת העולם השנייה כדי לשמש לכליאת שבויים גרמניים ואיטלקיים. בהמשך שימש גם לכליאת אזרחים שנחשדו בשיתוף פעולה עם הנאצים, ערבים חברי כנופיות, ועצורי המחתרות היהודיות. המחנה היה מחולק לארבעה מחנות משנה, שבכל אחד מהם הוחזקו עצורים מאחת הקבוצות. קבוצה של 20 עצורי לח"י הצליחה לברוח מהמחנה דרך מנהרה באורך 76 מטר שנחפרה במשך תשעה חודשים. בין היתר נכלאו בלטרון 60 ממנהיגי היישוב היהודי שנעצרו במהלך "השבת השחורה". המחנה ננטש עם סיום המנדט הבריטי, ונהרס בקרבות מלחמת העצמאות.

ביחד ננצח!

התלמוד הישראלי הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי השואף להעניק כלים לחיבור משמעותי ועכשווי לערכים יהודיים וישראליים, תוך חיזוק הזהות והעצמת הקשר

לתרבות ולמורשת ישראל

סירקו והצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה לתכנים נוספים: talmudisraeli.co.il

במגרש הביתי

הולכת לישון מאוחר וקמה לפי מה שהלוי דורש. "אני לומדת, מציירת, מארחת את הנכדים ומפנקת אותם מכל הלב".

"שבת עונג, שמחה ומנוחה, לרוב עם הילדים והנכדים אבל לפעמים אנחנו מתארחים אצלם ולפעמים נשארים בבית רק שנינו, כזוג".

"אוהבת את ביני לנדאו ומוזיקה חסידית".

"אבי ז"ל, ד"ר עזריאל מרצבך, שכל חייו חזר בתשובה, ותמיד בירר עם עצמו מה דרכו ומהי דרך האמת. בגיל ההתבגרות שלי הוא ממש בנה אותי עם שיחות ארוכות ברומן של עולם".

"גאולה שלמה וביאת משיח צדקנו".

"ג'וקים, חוץ מזה אני לא פחדנית בכלל".

"חולמת ללכת לבית המקדש ולהקריב שם קורבן תודה, ושהכהן שיקבל אותי יהיה חתני הכהן ונכדיי".

20 שנה לגירוש מגוש קטיף וצפון השומרון

פשוט לא הצלחתי פיזית לעמוד על הרגליים. בדלת הבית עשינו קריעה כשאנחנו ממררים בבכי. אמרתי לילדים: תדעו לכם שהלוויה הזאת יותר קשה לי מהלוויה של ההורים שלי. אדמת ארץ ישראל בוכה יחד איתנו".

שבר // משם הם הועברו למלון שלום בירושלים. "התקופה הראשונה הייתה לי קשה מאוד. לא הצלחתי לתפקד, התחלתי טיפול פסיכולוגי". אחרי חצי שנה במלון עברו יחד עם הקהילה לניצן. "קיבלנו קראוילה גדולה וזה די החייה אותי. פתאום הרגשתי שיש לי את הפינה שלי, בית ומטבח משלי. התחלתי לאפות ולבשל. זה החזיר אותי לחיים. נרשמתי ללימודי פסיכודרמה במכללת בית וגן. החלטתי לשלב את האהבה שלי לדרמה עם טיפול בנפש האדם".

רבי נחמן // במקביל, החלה ללמוד את תורת רבי נחמן. "רבי נחמן הוא רופא הנשמות הפצועות, ובזמן של שבר נורא בחיי, כשהלב שלי היה קרוע, הוא הצליח לעזור לי להאמין בלב שלם שמה שקרה הוא רצון ה'. הצלחתי לקום ולהתמודד עם טראומת הגירוש בזכות העצות העמוקות שלו. ככה למדתי את עומק תורתו בריפוי הנפש".

חלום וגעגוע // "היו לנו חיים מדהימים בגוש קטיף, ובפרספקטיבה לאחור אני מבינה את זה אפילו יותר. אחרי 20 שנה אני עדיין מתגעגעת לחולות, לים, לאנשים ולאווירה המיוחדת של הגוש. הגעגועים הפכו חלק מהחיים". עוד נשוב לשם? "בעזרת ה' כשהמלחמה פרצה הצטרפתי לקבוצה שקראה לחזור לעזה, ולמרות גילי אני עדיין רוצה וחולמת לחזור לשם".

העלבון הלאומי לא נעלם

לאחר יכול להביא למסקנה שהיינו לא בסדר? יש מנהיגים שידעו להודות בטעויותיהם ובכך נחלו הצלחה גדולה. במכתב מפורסם לגנרל גרנט, מפקד צבא, כותב נשיא ארצות הברית דאז לינקולן לאחר שנים שבמהלך קריטי מסוים במלחמת האזרחים הוא טעה וגרנט צדק. גם וינסטון צ'רצ'יל הוביל במלחמת העולם הראשונה את מבצע גליפולי שגרם למותם של יותר מרבע מיליון חיילים, כישלון צורב לצבא הבריטי, ושנים אחר כך הוא הודה שרגשות נקם גרמו לו כקצין בכיר לטעות חמורה בשיקול הדעת. ההכרזה הזאת לא חשפה חולשה - היא גילתה חוט שדרה ואמינות בסיסית, ואולי גרמה לו כראש ממשלה בתקופת המלחמה הבאה לדעת להקשיב ולבחון את הסיכונים לעומק. גם ג'ון קנדי אחרי מפלת מפרץ החזירים, הכישלון של האמריקאים להפיל את העריץ הקובני קאסטרו בשנת 1961, אמר את המשפט הידוע "להצלחה אבות רבים והכישלון נשאר יתום" - ולקח על עצמו את האחריות העליונה לאחד הכישלונות הצבאיים החמורים בהיסטוריה של ארצות הברית. ייתכן שהאמירה הזאת סללה לו את הדרך לניצחון האמריקאי הגדול במשבר הטילים בקובה שאירע שנה אחר כך.

דיסלקציה בקריאת המציאות. בין אנשי צבא ידוע כלל ברזל: מה שלא הורג - מחשל. במבחן התוצאה בוודאי שזה נכון, חיילים שהתגברו על משימות קשות באימונים או בקרב יצאו חזקים ומחושלים הרבה יותר מחבריהם שלא עברו מבחנים אלו. וגם אם יהיו סדקים בהמשך, המבנה הנפשי והחינוך הערכי, ובעיקר האמוני, הם אשר יובילו את האדם לעמידה יציבה מול הסערות שריבונו של עולם מזמן בשבילו בדיוק אין קץ. מחקר שנערך לאחרונה במרכז הרפואי 'הר סיני' בניו יורק, מציע נקודת מבט מרתקת על הנושא הזה: בשביל אנשים מסוימים התגובה האלרגית פסיכולוגית ללחץ ומתח מתמשך היא כניסה לדיכאון. בבדיקה שנערכה על עכברי מעבדה התגלה לחוקרים שהורמוני לחץ גרמו למערכת החיסונית לייצר עודפים של תרכובת בשם אינטרלאוקין 6, אשר גורמת לעייפות מתמשכת, ירידה בתיאבון ועוד תופעות נוספות שאנו נוטים לקשור עם דיכאון. בניגוד לעכברים ולחלק מהחברה האנושית, אצל אנשים עם בסיס אמוני חזק ומבט אל על ההפך הוא הנכון - בשעת אתגרים ומשברים האדם עשוי למצוא בקרבו כוחות מיוחדים שיוציאו ממנו איכויות שלא הכיר.

אנשי גוש קטיף יציבים בדרכם ובאמונתם. אך מתברר שאלו שגירשו אותם נשארו גם הם יציבים בדעותיהם, למרות אירועי שמחת תורה. בגיליון מיוחד של 'ידיעות אחרונות' לרגל 20 שנה לגירוש נכתב כי גלעד שרון, דב וייסגלס ויונתן בשיא עדיין אומרים "לא טעינו", איש איש בדרכו. האמת היא שסקרים עדכניים מעלים כי רוב הציבור הישראלי שתמך אז בהתנתקות על אף מחירה, לא חש היום שהוא טעה אז. מדהים לראות שגם מציאות שטופחת על הפנים לא גורמת לאנשים לפקוח את העיניים ולהודות בטעות.

טעויות העבר גלויות כעת לפנינו כספר פתוח, ואף על פי כן יש בינינו דיסלקטים רבים שלא קוראים אותן נכון. האמת האובייקטיבית לפעמים חמקמקה, ובכל זאת אנחנו אמורים לכאורה להסיק מסקנות שמבוססות על עובדות, ולא יכולים להרשות לעצמנו לחיות בעולם של דמיון בעיניים של חיים ומוות של האומה. אבל כנראה שבכל זאת זה לפעמים קורה, ואז נשאלת השאלה - מי הוא ההזוי והמשיח... ●

הפיצויים לא סוכמו בזמן, אלפים נותרו בלי פרנסה, והייתה ירידה חדה בחוסן הכלכלי והנפשי של רבים מהם. הזמן תיקן חלק מנזקי הגירוש, אך במבט חברתי-לאומי עדיין מורגש הכאב אצל רבים. זכורים דבריו המרגשים של אורי אליצור ז"ל בערב היובל ליישוב עופרה, שכאשר מנה את הישגי ההתיישבות בארץ והזכיר את הגירוש מגוש קטיף הוא לא יכול היה לעצור את דמעותיו, ורבים בקהל הצטרפו אליו

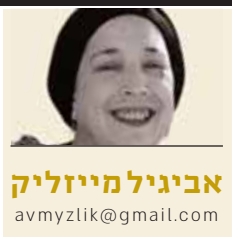
גם הנוער שילם מחיר. בקיץ תשס"ה, במסגרת מבצע 'יד אחים', נעזבו בבת אחת 21 יישובים שהתגוררו בהם אלפי משפחות והיו בהם חקלאות פורחת וחממות שהניבו מאות מיליוני דולרים לייצוא. יותר מ-8,500 איש פונו מבתיהם בכוח, והחממות, שהניבו 15 אחוזים מיצוא הירקות הישראלי, נהרסו או נבזזו. 20 שנים עברו מאז. קהילות רבות הקימו מחדש את בתיהן, רובן בדרום הארץ. 20 שנים עברו, ועדיין לא כל הפצעים הגלדו. בעיות משפחתיות וכלכליות ובריאותיות ליוו חלק גדול מהמשפחות, וגם בעיות ערכיות, בעיקר אצל הנערים והנערות שחלק גדול מהמאבק הלגיטימי והלא אלים של המגורשים, שהושמץ על ידי התקשורת החד-צדדית והמגויסת, נח על כתפיהם.

למרות הניסיון של ממשלת שרון והממשלות שבאו אחריה לפצות ולבנות מחדש את היישובים ואת המתיישבים, היו תקלות חמורות בתכנון, היה עומס בירוקרטי עצום שלא כולם צלחו אותו בשלום, הפיצויים לא סוכמו בזמן, אלפים נותרו בלי פרנסה וחלה ירידה חדה בחוסן הכלכלי והנפשי של רבים מהם. גירוש גוש קטיף הוא עלבון לאומי שלא נעלם. הזמן תיקן חלק מנזקיו, אך במבט חברתי-לאומי עדיין מורגש הכאב אצל רבים. זכורים דבריו המרגשים של אורי אליצור ז"ל בערב היובל ליישוב עופרה, שכאשר מנה את הישגי ההתיישבות בארץ והזכיר את הגירוש מגוש קטיף הוא לא יכול היה לעצור את דמעותיו, ורבים בקהל הצטרפו אליו.

גלגל האמונה מסתובב. יישובי חבל עזה היו ערוגות של שושנים בין החוחים שהקיפו ארץ רחבת ידיים. אני נזכרת בכיכר שבכניסה לנצרים; בגינות המוריקות ביישוב; בילדים שזופי העור וטובי העיניים, כשציציותיהם של הנערים מתנופפות ברוח הבאה מן הים הסמוך, וצמותיהן של הנערות מתבדרות כה וכה בעליצות. אני זוכרת את האחות האגדית אסי הילר ממתינה במרפאה, ואת פניהן הטהורות של נשות נצרים המחכות לי, זו למעקב היריון, זו לביקורת לאחר הלידה, וזו שממתינה להיריון. ואני, לא היו לי ימים טובים מאלו, שבהם ניתנה לי הזכות לתת מעט משלי למשימה הלאומית של יישוב הארץ. תריסר שנים נסענו בקביעות כל המשפחה בשבתות ובחופשים כדי להיות חלק מגן העדן הזה, כדי להתבשם מערוגות הבושם של גן האמונה ששמו נצרים. ילדיי היו אז קטנים, ורק בתנו הגדולה הייתה נשואה לבן עצמונה שגם גורש מביתו.

20 שנה עברו, ובנינו החיילים חוזרים לנצרים ולעצמונה ולמורג השוממות. 20 שנה של תימהון. גם את ציר פילדלפי אני זוכרת היטב. בני שירת שם כחייל גולני, תחת פיקודו של אלירז פרץ, ה' ייקום דמו. הם היו האחרונים שעזבו את המקום. חיילי גולני התנגדו מאוד ליציאה התבוסתנית הזאת. את דגל ישראל שהתנופף בציר פילדלפי לפני הגירוש הביא אז בני הביתה. והיום שוב ניצב דגל ישראל בציר פילדלפי, וחיילינו חוזרים לשם. איך הגלגל מסתובב. מזל שאנחנו יודעים באמונה שלמה שיש מסובב הסיבות ואין בלתו.

הודו בטעות - וניצחו. 20 שנה מאפשרות למדוד שינויים, לאבחן תהליכים ולגלות פגמים וטיפוליים נדרשים. בגוף זו תקופה שבה תאי העור מתחלפים, הרקמות מתחדשות, ובסוף העשור השני לחיים הבגרות הגופנית והנפשית מגיעות לנקודת מפנה. כך גם באומה ובאדם, ובייחוד במנהיגי ציבור. האם מבט

מרשם להתמכרות

הקלות שבה רופאים נותנים מרשמים למשככי כאב שהם למעשה חומרים ממכרים היא בלתי נסבלת. סיפורה של תמר ממחיש עד כמה צריך להיזהר משימוש בתרופות הללו

ארצי, מנהלת תחום התמכרויות במרכז ד"ר טל. לצערי אני מכירה אישה רגילה ומקסימה שגרה בשכנות אליי, נשואה עם שלושה ילדים, שהתמכרה לאופיאטים בעקבות טיפול בכאב והייתה מכורה במשך חמש שנים קשות ומרות. לבסוף היא נאלצה להתאשפז ברטרונ כדי להיגמל, אך חייה כבר לא יחזרו לעולם להיות מה שהיו. ביקשתי ממנה שתעביר את המידע לתמר ושמתתי שעשיתי את שלי.

לאחר כחודש פגשתי במקרה את תמר ברחוב. היא רצה לעברי ואמרה לי: "אביגיל, הצלת את חיי!" היא סיפרה לי שברגע ששמעה מחברתה שמדובר בחומרים ממכרים, הפסיקה מיד ועברה למשככי כאבים רגילים. "זה אומנם לא עוזר עד הסוף לכאב, אבל תביני, הכדורים ההם לא מרפאים רק את הכאב הפיזי, אלא גם את כל הכאב הנפשי. את לא מבינה איך הרגשתי מדיהם, ממש כמו מישוהו מסומם. מיד הבנתי שאת צודקת וזרקתי את הכדורים והמרשמים לפח". חשוב לציין שתחושת ההיי הזאת גם עוברת במהירות שיא. בנוסף לכך, עם הזמן הכדורים משפיעים על הכאב פחות ופחות, כך שהמטופל חייב להגדיל את המינון עוד ועוד כדי לחזור להיי שהרגיש בתחילת הטיפול, ומכאן הדרך להידרדרות ולהתמכרות קצרה מאוד. לכן רציתי להתריע מפני תופעה איומה זו, בתקווה שנוכח כולנו לרפואה שלמה ובשורות טובות. ●

להרואין. שאלתי אותה מי מגיע למרפאה הזאת, כשהייתי בטוחה שמדובר בנרקומנים שהתמכרו להרואין. לתדהמתי היא סיפרה לי שרק מחצית מהמטופלים שייכים לקבוצה זו, והשאר הם אנשים רגילים לחלוטין - עקרות בית, נשים עובדות, גברים נורמטיביים - שהמשותף לכולם הוא שהם קיבלו טיפול תרופתי לכאבים. למרבה הצער, הרופאים רושמים בקלות רבה מרשמים הורסי חיים. כל התרופות מקבוצת האופיאטים מורכבות מחומרים הדומים להרואין. הם בנויים כך שהם משנים את תאי המוח, גורמים לנזק בלתי הפיך והופכים אנשים פשוטים ורגילים כמו תמר - למכורים לסמים קשים. והתהליך מתרחש במהירות הזוויה!

"זרקתי את הכדורים לפח"

אחרי התלבטות עם עצמי, ולמרות שלא הכרתי את תמר לפני כן, החלטתי לשנות ממנהגי שלא להתערב בעניינים של אנשים אחרים - ולהתקשר. דיברתי עם החברה של תמר שאותה אני מכירה, והסברתי לה שמדובר בחומרים מסוכנים ביותר, שההתמכרות הפיזית אליהם היא מהירה ובלתי הפיכה. המידע הזה זמין ברשת ומוגש על ידי גורמים רפואיים שונים. את הדברים הללו, למשל, אני כותבת על סמך מאמרה של אינה

לפני זמן מה הוזמנתי להופיע בכנס גדול של נשים ולמסור שם הרצאה קצרה. לפני שעליתי לבמה, פגשתי מכרה שלי ושוחחנו מעט. יחד איתה הגיעה אישה בשם תמר (שם בדוי). אף היא התחילה לשוחח איתי, שיחה שגרמה לי לתדהמה. תמר נראתה שמחה בצורה לא רגילה. "את לא מבינה איך אני מרגישה", אמרה לי. "מעולם לא הרגשתי טוב כל כך, אני פשוט מרגישה מדהים! כל כך הרבה קשיים שסחבתי איתי בשנים האחרונות פשוט נעלמו, לא ידעתי שהחיים כל כך נפלאים", וכן הלאה דיבורים מסוג זה. היא הייתה ממש בהיי, ומשהו בדיבור שלה פשוט לא נראה לי. כשניסיתי להתעמק עוד קצת ולהבין איך קרה לה כל הטוב הזה, היא הסבירה: "לפני כשבוע פרקתי את הכתף. לא ידעתי שמדובר בדבר כואב כל כך, אבל תאמיני לי, ראיתי כוכבים. ממש כאבי תופת בלתי נסבלים. כשהגעתי לרופא הוא רשם לי כדורים נגד כאבים, ומואז אני פשוט בן אדם חדש".

באותו רגע ליבי החסיר פעימה. שאלתי אותה איזה כדור רשם לה הרופא, ותמר אמרה שהוא נתן לה מרשם ל-90 (!) כדורי אוקסיקונטין. ניסיתי להזהיר אותה מהכדורים הללו, כי הייתי כבר צריכה לעלות לבמה, ולאחר מכן לא ראיתי אותה ואת ידידתי בקהל. חזרתי הביתה בתחושה קשה מאוד. ממש לאחרונה יצא לי לדבר עם מישהי שעובדת במרפאה בבית חולים גדול שבה נותנים אדולן, שנחשב תחליף בטוח

קציצות דג ברוטב קאורי, חלה קוקוס וצ'י סלק

6 דקות

20 דקות

20 דקות

רוטב בטעם קצת אחר. השילוב בין חלב הקוקוס לקאורי יוצר רוטב עשיר במיוחד עם טעם פיקנטי שמתחבר נפלא עם הדגים. עלי הסלק משלימים את המנה ומוסיפים לה מראה יפהפה וטעם מיוחד במינו.

לקציצות:

- חצי ק"ג פילה דג טחון
- 2 בצלים קצוצים דק
- 4 שיני שום כתושות
- חצי פלפל ירוק חריף קצוץ (יותר או פחות לפי הטעם)
- כוס כוסברה קצוצה
- מלח ופלפל
- 2 כפות שמן זית

לרוטב:

- 4 שיני שום קלופות ופרוסות
- 2 כפות שמן זית
- רבע כפית צ'ילי גרוס
- כף גדושה אבקת קאורי
- חבילת חלה קוקוס איכותי
- 4 כפות כוסברה קצוצה
- חבילת צ'י סלק, עלי סלק, עלי ברוטב

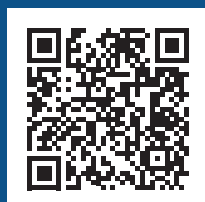
מערבבים בקערה את כל חומרי הקציצות, ולשים מעט עד שהכול מתאחד. יוצרים קציצות עגולות ומעבירים למקרר לחצי שעה. מכינים את הרוטב: שוטפים את עלי הסלק וקוצצים גס. מחממים מחבת עמוקה או סיר רחב ומוסיפים עוד שמן הזית והשום. מטגנים דקה, מוסיפים את הצ'ילי הגרוס והקאורי ומטגנים עוד דקה תוך כדי ערבוב. מוסיפים את חלב הקוקוס ומביאים לרתיחה. ממניסים לרוטב את הקציצות, הכוסברה ועלי הסלק, מלח ופלפל, ומוסיפים מים עד קצת פחות מגובה הקציצות. מביאים לרתיחה ומבשלים לא מכוסה עשרים דקות. טועמים, מתקנים תיבול ומגישים.

זליגר שומרון

מאחדים מחוברים מנצחים!
בעת הזאת, במהלכה של תקופה מאתגרת עבור עם ישראל חשוב עוד יותר להתכנס וללמוד יחד על הגבורה, התקווה והאחדות המעצבים את דמותנו כאומה.
גם השנה אנחנו שמחים להזמין אתכם לקחת חלק בכנס הקיץ של צהר ולהשתתף בחוויה של לימוד עמוק, מגוון ורלוונטי.

Rabbi Heshie and Rabbanit Rookie Billet An Imperfect Dream Come True: Coming to Terms With The Challenges of Aliya	הרב אוריאל גנזל ד"ר אדיר שאולוב לתכנן את הבלתי צפוי: הוראות מקדימות רפואיות והלכתיות למקרים של אבדן כשירות החלטה	הרבנית ד"ר נעמה סט יפעת סלע צביה מרגליות בין זהות נשית לדתית: עיצוב זהויות בקרב נשים צעירות בציונות הדתית	הרבנית אסתי רוזנברג ויהי בחצי הלילה - על האפשרות לנס	הרב יעקב מדן אהבת חינוך ושנאת חינוך בתנ"ך	10:00 11:00
Rabbi David Stav Why Are Our Kids Struggling to Keep Halacha?	טל צ'רנובסקי טל אידיסיס טל דנינו אביטל ברעם על גשר צר קריאה מבוזמת של סצינות מתוך ההצגה דתילונים של בית לסין	הרב חיים סבתו עוקד ועקד עקדת יצחק בעיני הראי"ה זצ"ל	הרב חיים נבון מנהיגות יהודית אז והיום	הרב אלישע אבינר דור תהפוכות - האם החינוך שלנו מצליח?	11:20 12:20
Rabbanit Michal Nagen Dr. Tanya White How Does Crisis Affect Faith? A Conversation After October 7th	הרב דוד סתיו קלמן ליבסקינד החברה הישראלית לאן?	הרב ניר והרבנית נעמה מנוסי הבוקר שאחרי מה קרה לאהבה בעידן החופש?	הרב יוסי והרבנית עפרה שטרן פתח ליבנו בתורתך על חינוך לתורה ולמצוות בגיל הבוגר	מירי וסטרייך הרבנית ד"ר לאה ויזל "ראיתי ספינה אחת שמטופת בים, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה" על מעברים וסערות בעולמם של חכמים	12:40 13:40
הפסקה ומנוחה כריכים/סלטים לפי הזמנה מראש					13:40-14:40
Haviv Rettig Gur Jewish Unity from Past to Future: Is It Worse Now Than in the Past? What Has United Us Before?	אייל טואג הרב עמנואל גדג' דורה לוי כשרות שנוגעת באמון - הסיפור של צהר	שלום וייל רותם כהן-כחלון איך עושים יהודית ודמוקרטית	איתן זליגר מיכאל שמש שבר ואפשרות: החברה החרדית בתוך החברה הישראלית שלאחר המלחמה	הרב אלחנן ניר אמונה אֶלון מה לרומן בבית המדרש?	14:40 15:40
Omer Barak When Secular Israelis Experience Antisemitism Firsthand	הרב יובל שרלו גב' עדי דמרי מוסר, מכונה ומסורת: אתגרים הלכתיים ואתיים בחינוך בעידן הבינה המלאכותית	הרבנית ד"ר מיכל טיקוצ'ינסקי כשלא הכול הולך חלק: ההלכה בין אידיאל למציאות	הרב ליאור אנגלמן חרבות ברזל - עם כלביא: התבוננות אמונית	הרב אייל ורד נדרנו נדר! החורבן והתיקון בעקבות מסכת נדרים	16:00 17:00
Rav Yuval Cherlow Rav Asher Sabag Ethical and Halachic Questions in the Swords of Iron War	ורד אביעד-מזומן פרופ' פסח ליכטנברג דפנה כץ הזכות להיטמע בהמון	הרב דוד סתיו למי חסר מקדש?	ד"ר מיכה גודמן אפרת שפירא רוזנברג תפקיד הציונות הדתית בלב המאבק הישראלי	הרב יחיאל מיכאל יוספי הדרשה האחרונה והלילה האחרון בחיי רבי נחמן מברסלב עם תובנות לחיים של אהבה והתפתחות	17:20 18:20
בואי הרוח - עם כלביא קם הרב אייל ורד, אלי שרעבי, נתן שרנסקי ורחל גולדברג					18:40 20:00
ערבית					20:00

להרשמה סרקו את הקוד >

יום רביעי, ה' באב 30.7.25 | 9:00-20:00
גני התערוכה - אקספו תל אביב, ביתן 2

ארגון רבני צהר
היהדות של כולנו

